Należność pocztowa uiszczona ryczałtem.

Rok XII. Warszawa, dnia 15 czerwca 1936 r. Nr. 11

OSZCZĘDNOŚĆ

Dwutygodnik poświęcony sprawie organizacji oszczędności w Polsce.

ORGAN ZWIĄZKU KOMUNALNYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI
W WARSZAWIE

TREŚĆ:

REDAKCJA I ADMINISTRACJA
WARSZAWA, UL. MIODOWA 6,
tel. Administracji 5-92-63 i tel. Redakcji 2-97-03

NAKŁAD I WYDAWNICTWO
SAMORZĄDOWEGO INSTYTUTU WYDAWNICZEGO
Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
W WARSZAWIE, UL. MIODOWA Nr. 6, tel. 5-92-63

BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 1935 R.
KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI POWIATU KIELECKIEGO W KIELCACH.

Stan czynny.

	W tem w wal. obcych Zł.	Zł.	Zł.
1. Kasa i sumy do dyspozycji			
a) gotowizna		23.250.87	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		56.643,39	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych		74.993 00	
d) pozostałość w innych K. K. O.			
e) bony inwestycyjne			154.887.26
2. Kupony			1.858 77
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe		20.378,00	
c) listy zastawne i obligacje		19.143,60	
d) obligacje związków komunalnych			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udz. w Bankach Komunalnych		65.745,00	105.266,60
5. Banki i K. K. O. Loro			
6. Banki i K. K. O. Nostro			
7. Weksle zdyskontowane			
8. Pożyczki wekslowe (1166 kont)			
9. Weksle protestowane			602.042,55
a) poch. z dysk. i poż. weksl. (457 k.)		259.786,91	
b) pochodzące z in. kredytów (1 kont)		3.027,40	262.814,31
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu			
a) zabezp. papierami wart.* (... kont).			
b) zabezpieczone hipoteką (2 kont)		110.349,80	
c) zabezp. innemi wartościami (2 kont)		47.427,00	157.776,80
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędności (53 kont)		9.175,00	
b) innych wartości (.... kont)			
c) pożyczki zakładu zast.* (.... kont).			9.175,00
12. Pożyczki na skrypty dłużne			
13. Pożyczki hipoteczne* (.... kont)			
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdzonych przez Komitet Konwers. Banku Akceptac. (673 kont)			480.387,80
15. Odsetki zaległe			34.765,98
16. Nieruchomości			
17. Ruchomości			10.218,55
18. Różne			37.884,15
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			8.622,02
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy		29.707,35	29 707,35
Razem.			1.895.407,14
21. Depozyty			789.588 36
22. Udzielone gwarancje			
23. Inkaso			28.027,90
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego			256.955,00
25. Pokrycie Funduszu Emerytalnego			
Ogółem.			2.969.978.40

Stan bierny.

	W tem w wal. obcej Zł.	Zł.	Zł.
1. Kapitał zakładowy			100.000,00
2. Fundusz zasobowy			20.387,65
3. Fundusze specjalne			
a)		11.371,65	
b)			11.371,65
4. Fundusz wyrównawczy			1.150,52
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości			
6. Wkłady oszczędnościowe instytucyj państwowych, samorządowych i innych prawno - publicznych *)			
a) bezterminowe (19 kont)		139.280,53	
b) terminowe (1 kont)		2.870,47	142.15,100
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno-prywatnych			
a) bezterminowe (2200 kont)		726.491,39	
b) terminowe do 3 miesięcy (61 kont)		238.443,36	
c) term. ponad 3 mies. i warunk. (9 k.)		58.296,13	1.023.230.88
8. Rachunki bieżące:			
a) instytucyj państw., samorząd. i innych prawno-publ. (6 kont)		83.080,49	
b) osób fizyczn. i pr.-pryw. (111 kont)		190 441,53	273.522,02
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			5.596,50
10. Zobowiązania inkasowe			
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim			
b) w Bankach państwowych		21.175,00	
c) w Bankach Komunalnych i K.K.O.		13.277,00	
d) w innych instytucjach kredytowych.			34.452,00
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac.			212.755,00
13. Zastaw papierów wartościowych			
14. Kredyty udzielone Kasie			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe		2.400.00	
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.			
d) przez inne instytucje		27.742,74	30.142,74
15. Banki i K. K. O. Loro			612,00
16. Banki i K. K. O. Nostro			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne			
19. Różne			16.488.29
20. Sumy przechodnie (rozlicz. międzyokres.			23.546,89
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			
Razem.			1.895.407.14
22. Różni za depozyty			789.588,36
23. Zobow. z tytułu udzielonych gwarancyj			
24. Różni za inkaso			28.027,90
25. Bank Akceptacyjny			256.955,00
26. Fundusz Emerytalny			
Ogółem.			2.969.978,40

RACHUNEK STRAT I ZYSKOW ZA 1935 R.

Straty.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki wypłacone i dopisane		
a) od wkładów oszczędnościowych	53.704.02	
b) od rachunków bieżących	9.357.77	
c) od redyskonta weksli	14.279,39	
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie	1.384,00	
e) różne inne		78.725,33
2. Prowizje wypłacone		330,93
3. Koszty administracyjne		
a) wydatki osobowe	56.290,40	
b) świadczenia socjalne	3.976 60	
c) wydatki rzeczowe	24.873,39	85.140,39
4. Podatki i opłaty skarbowe		91,52
5. Amortyzacja		
a) nieruchomości		
b) ruchomości	1.433,99	1.433,99
6. Odpisy na dłużnikach		5.572,99
7. Różnice kursowe na rachunkach i walutach obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartościowych		
9. Różne		5.729,38
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego		
11. Nadwyżka		
Razem.		177.024,58

Zyski.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki pobrane i dopisane		
a) od weksli	110.320 71	
b) od rachunków bieżących	6.534,75	
c) od pożyczek terminowych na zastaw	556,35	
d) od pożyczek na skrypty dłużne		
e) od pożyczek i wierzytelności hipoteczn.		
f) od papierów wartościowych	6.304,94	
g) od K. K. O. i Banków	3.262,88	
h) różne inne	13.455,95	140.435,58
2. Prowizje pobrane		3.565,03
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.		
5. Dochód netto z nieruchomości		
6. Odzyskane straty		444,00
7. Opłaty na koszty administracji		2.872,62
8. Różne dochody		
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych		
10. Strata		29.707,35
Razem.		177.024,58

Buchalter: (—)J. Makowiecka
Naczelnik Zarządu: (—) L. Knichowiecki
Członek Zarządu: (—) J. T. Baran

Komisja Rewizyjna:
(—) R. Cichowski
(—) St. Chłopek

Rok XII. Warszawa, dnia 15 maja 1936 r. Nr. 11

OSZCZĘDNOŚĆ

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWIE ORGANIZACJI OSZCZĘDNOŚCI W POLSCE

ORGAN ZWIĄZKU KOMUNALNYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI W WARSZAWIE

Komitet Redakcyjny: *Józef Rożkowski, Juljusz Zdanowski, Jarosław Żaboklicki.*

Redaktor — *Bolesław Obszyński.*

Prenumerata z przesyłką pocztową wynosi:

Rocznie	zł. 28.—
Półrocznie	„ 14.—
Kwartalnie	„ 7.—
Miesięcznie	„ 3.—
Cena Nr. pojedyńcz.	„ 1.40

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:
Warszawa, ul. Miodowa 6.
Konto czekowe w P. K. O. Nr. 1520.
Nakład i wydawnictwo „Samorządowego Instytutu Wydawniczego" Sp. z ogr. odp., w Warszawie, ul. Miodowa Nr. 6. Telef. 5-92-63.

Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca.
Przedruk dozwolony za podaniem źródła

CENY OGŁOSZEŃ

Strona w tekście: 300 zł., 1|2 str. 150 zł., 1|4 strony 75 zł. Poza tekstem za stronę 200 zł., 1|2 str. 100 zł., 1|4 str. 50 zł.
Dla Komunalnych Kas Oszczędności bilanse i tabl. (dostarc. bezpośrednio do admin.) za str. 70 zł., 1|2 str. 35 zł., 1|4 str. 20 zł.

Główne koncepcje oszczędności w teorji ekonomiki

Zagadnienie oszczędności należy do jednego z tych zjawisk gospodarczych, które zajmują niezbyt poczesne miejsce w traktatach ekonomicznych. Wielu ekonomistów posługuje się coprawda terminem „oszczędność", ale nie usiłuje wytłumaczyć jego treści gospodarczej, sądząc częstokroć, że termin ten jest sam przez się dostatecznie jasny. W rezultacie niema do dnia dzisiejszego żadnej teorji oszczędności, czyli próby systematycznego wyjaśnienia zjawisk, zachodzących w związku z tem, co nazywamy oszczędnością. Jest to bardzo poważna luka w teorji ekonomji, wynikająca głównie z faktu, iż różne narody i poszczególni ekonomiści naklejają etykietę „oszczędność" na całkiem odrębne zjawiska.

Chcąc na tem miejscu podać kilka ważniejszych koncepcyj oszczędności, jestem zmuszony oprzeć się na kryterjum wspólnem dla większości, jeśli nie dla wszystkich, zajmujących się rozpatrywanem zagadnieniem. Za takie kryterjum można przyjąć sposób administrowania dochodem, bowiem wszyscy są zgodni co do tego, iż oszczędność może istnieć wtedy, gdy jest dochód. Dochód można wydać lub też nie — stąd dwie zasadnicze grupy koncepcyj oszczędności: pierwsza — to wstrzymanie się od wydatkowania, druga — to specjalny rodzaj wydatkowania.

Jeśli chodzi o pierwszą grupę, możemy rozróżnić szereg koncepcyj, z których wymienimy trzy najważniejsze:

A. *Oszczędność jest abstynencją.*

Według tej koncepcji, której głównymi przedstawicielami są *Senior* i *Beauregard*, idea oszczędności wiąże się ściśle bądź z ideą przykrości, spowodowanej zrzeczeniem się konsumowania, bądź też z samym faktem niekonsumowania. Rozpatrzmy te dwa punkty po kolei. Czy rzeczywiście oszczdęność łączy się z przykrością, z poświęceniem? Dla wielu ludzi oszczędzanie jest przecież przyjemnością, wewnętrzną potrzebą niejako, dla innych znowu — koniecznością, gdyż nie mogą poprostu spożyć swego zbyt wielkiego dochodu. Czyż można myśleć o jakiejś ofierze na rzecz oszczędności ze strony miljardera, który jest zmuszony oszczędzać?... Wydaje mi się, że chęć ekonomistów przeciwstawienia oszczędności — wydatkowi, doprowadziła niektórych z nich do nieżyciowej koncepcji oszczędności jako poświęcenia.

Jeśli ujęcie oszczędności jako jakiejś ofiary nie może ostać się wobec pobieżnej nawet krytyki, zwolennicy koncepcji abstynencji twierdzą, iż zasadniczym elementem oszczędności pozostaje zawsze fakt niekonsumowania. W tym sensie wypowiada się prof. *Truchy* i słynny ekonomista włoski *Pareto*, który definjuje oszczędność jako dobra gospodarcze, od których spożycia ludzie się powstrzymali. Jednak i ta zmodyfikowana koncepcja oszczędności jako abstynencji nie uszła surowej krytyce ekonomistów. Szczególnie zwalcza ją Karol *Rist*, twierdząc, iż fakt zrzeczenia się spożywania nie oznacza bynajmniej, że się oszczędza. Istnieją bowiem poza konsumcją i oszczędnością inne jeszcze sposoby wydatkowania dochodu, wystarczy wspomnieć rozmaite cele dobroczynne, czy poprostu rzucenie pieniędzy do Wisły. Definicja oszczędności jako zrzeczenia się konsumcji — jest definicją negatywną, t. zn. określa, czem oszczędność nie jest, ale bynajmniej nie wyjaśnia, czem ona jest.

B. *Oszczędność jest odkładaniem dochodu.*

Ta nowa koncepcja oszczędności stanowi duży postęp w stosunku do poprzedniej, zawiera bowiem opis pewnej czynności, podczas gdy uprzednio była mowa o tem, czego nie robimy. Jest to może najbardziej popularne ujęcie oszczędności, niestety zbliżające się raczej do opisu zjawiska, aniżeli do definicji naukowej. Zwolennikiem tego rodzaju ujmowania oszczędności jest *Bastiat*[1]). Oto jego definicja: „Oszczędność to wprowadzenie pewnego okresu cza-

[1]) Por. art. „Oszczędność w oświetleniu wielkich ekonomistów" (I), Nr. 20 i 22 „Oszczędności" z 1935 r. (przyp. **Redakcji**).

su między usługą oddaną, a otrzymaną". Oznacza to, że odkłada się na później wykorzystanie należnego dochodu. Karol *Gide* definjuje oszczędność w tym samym duchu — oszczędność mianowicie jest odroczonem spożyciem.

Niestety i ta koncepcja jest nie do przyjęcia, a to z powodu nieustalenia znaczenia terminu spożycia. Jest to tłumaczenie jednej niewiadomej przy pomocy drugiej.

C. *Oszczędność jest przechowywaniem dochodu.*

Oszczędność według tej koncepcji jest przechowywaniem pewnej ilości dóbr w celu późniejszego ich zużycia na cele bądź konsumcyjne, bądź produkcyjne. Tego rodzaju ujęcie oszczędności nie jest słusznem, gdyż obejmuje elementy, które nie przy każdym rodzaju oszczędności muszą wejść w grę. Przy bliższej analizie rozpatrywana koncepcja okazuje się nawet niebezpieczną, gdyż sprowadza w gruncie rzeczy oszczędność do przechowywania nieproduktywnego. Użycie bowiem produkcyjne, czyli lokata, nie wymaga uprzedniego nagromadzenia kapitału — jako przykład niech służy choćby polecenie, dane 29 maja bankowi, zawiadującemu majątkiem klienta, kupna 1 czerwca papierów wartościowych z dochodu, przypadającego w tym dniu. W tym wypadku kupno papierów stanowi samo przez się oszczędność (przez fakt stworzenia nowego źródła dochodu) i trudno zrozumieć, jak można tu dopatrzeć się dwóch różnych operacyj, z których jedna byłaby oszczędnością, a druga lokatą. Lokujący bowiem rozporządził swym przyszłym dochodem zanim go podjął, a więc tembardziej nie miał czasu na przechowywanie go.

Podałem dotychczas ważniejsze koncepcje oszczędności, wychodzące z założenia, iż oszczędność jest zaprzeczeniem wydatku. Są to koncepcje, odpowiadające wyobrażeniu oszczędności popularnemu szczególnie we Francji i w Polsce. Obecnie przejdę do drugiej grupy koncepcyj, t. zw. angielskich (aczkolwiek twórcami ich nie są wyłącznie Anglicy), czyli tych, które widzą w oszczędności specjalny sposób wydatkowania.

A. *Oszczędność jest przemianą dochodu na kapitał.*

Jednym z głównych zwolenników tej koncepcji jest ekonomista francuski Henry *Truchy* — definjuje on oszczędność mniejwięcej w ten sposób: „Człowiek tworzy kapitał ,o ile zamiast spożyć swój dochód w całości, część jego odkłada; czynność ta nazywa się oszczędnością, i w ten sposób należy rozumieć powiedzenie, że oszczędność jest źródłem kapitału, rozumianego jako trwała część majątku (nieprzeznaczona do konsumowania)". Rozpatrywane ujęcie oszczędności nie różni się w gruncie rzeczy od wyżej wspomnianej koncepcji odkładania dochodu, mimo, iż kładzie specjalny nacisk na tworzenie kapitału. A to z tego względu, że ta sama czynność odkładania występuje zarówno w jednym, jak i w drugim wypadku.

B. *Oszczędność jest kapitalizacją.*

Termin „kapitał" uzyskuje według tej koncepcji znacznie węższy zakres, aniżeli poprzednio i oznacza wyłącznie dobra produkcyjne, czyli przysparzające nowy dochód. Kapitalizacja jest zatem nabyciem z dochodu dóbr produkcyjnych. Czy kapitalizacja jest oszczędnością i ewentualnie czy wypełnia całą jej treść ekonomiczną? Ojciec ekonomji politycznej Adam *Smith* [2]) twierdzi, że tak, a za nim wielu innych ekonomistów. Za przykład może służyć definictja I. B. *Say'a* [3]) — „oszczędność to część dóbr, zarezerwowana dla celów produkcji". Widać z powyższego, jak daleko jesteśmy od koncepcji oszczędności Gide'a — spożycia odroczonego.

Kończąc ten pobieżny przegląd różnych koncepcyj oszczędności, należy jeszcze raz stwierdzić, że ani jedna z nich nie daje jasnego pojęcia, na czem polega oszczędność, i żadna z nich nie zdołała skupić opinji większej ilości ekonomistów. Są one częstokroć całkowicie sprzeczne ze sobą, a wszystkie dalekie od naukowej definicji. Definicja ta zaś jest niezwykle ważna nietylko dla teorji, ale i dla praktyki. Polityka bowiem kas oszczędności, w ich funkcji wychowawczej i lokacyjnej, jest uzależniona od ujęcia samego terminu „oszczędność".

Dr. Józef Jerzy Guranowski.

---

[2]) i [3]) Por. art. „Oszczędność w oświetleniu wielkich ekonomistów" (II i III), w Nr. 1 i 7 „Oszczędności" z r. b. **(przyp. Redakcji).**

Jeszcze o kasach fabrycznych zagranicą

Nawiązując do artykułu, zamieszczonego w Nr. 8 „Oszczędności" p. t. „Organizujmy propagandę oszczędności w masach", pragnę poinformować Czytelników o rozwoju gromadzenia oszczędności w skupiskach pracowniczych w Stanach Zjednoczonych A. P., w Australji i innych krajach.

Niestety, posiadamy materjały dość skąpe i niezupełne, ale i takie nawet, sądzimy, przydać się mogą dla wyrobienia sobie najogólniejszego choćby poglądu o działalności na tem polu starych i doświadczonych instytucyj oszczędnościowych.

Ameryka Półn. W Stanach Zjednoczonych Am. Półn., jak to dość szczegółowo podaje p. B. Obszyński („Oszczędność" Nr. 6 z r. b.), kasy fabryczne rozwijają się bardzo pomyślnie. Amerykańscy działacze na polu oszczędnościowem zrozumieli potrzebę zbliżenia Kas do mas pracowniczych i zastosowali cały szereg systemów, w większości uwzględniających życzliwą współpracę i współdziałanie przedsiębiorcy.

Przy niektórych systemach przedsiębiorcy, podobnie jak w Anglji, są pociągani do bezpośrednich świadczeń pieniężnych w formie dopłat do funduszów, zebranych przez pracowników, przy innych systemach są życzliwymi pośrednikami między Kasą Oszczędności a zatrudnionemi przez nich pracownikami.

Najprostszym i bardzo rozpowszechnionym jest system opracowany przez Związek Kas Oszczędności Stanu Nowojorskiego, t. zw. „*Industrial Savings*

Plan". Pozwolimy sobie przeto przytoczyć go w obszerniejszem streszczeniu w nadziei, że ten wzór może się przeszczepić i na naszym terenie. Jak łatwo zauważyć, plan ten jest b. zbliżony do systemu „Payroll deductions", omówionego w wspomnianym artykule p. Obszyńskiego (w I-szej grupie systemów kas fabrycznych).

Zadaniem tego planu jest przez współpracę z przedsiębiorcą zbliżyć Kasę Oszczędności do robotnika i robotnicy ,którzy pragną oszczędzać. Nie powinno być żadnego przymusu — plan ten jedynie ułatwia oszczędzanie. Przed wprowadzeniem w życie — należy poznać ustosunkowanie się doń samych pracowników, zwłaszcza, czy nie będzie z ich strony sprzeciwu przeciw potrącaniom. Treścią planu jest zaofiarować każdemu robotnikowi ułatwienia w gromadzeniu oszczędności przez upoważnienie przedsiębiorcy do potrąceń określonej kwoty w dniach wypłat i lokowanie jej na r-ku oszczędnościowym, otwartym na jego nazwisko w Kasie Oszczędności.

Książeczki oszczędnościowe są przechowywane: u pracownika, w Kasie Oszczędności, albo na życzenie pracownika — w przedsiębiorstwie. W tym wypadku — przedsiębiorca przedstawia Kasie książeczki z każdą wypłatą wraz z potrąconą z zarobku pracownika sumą.

Przedsiębiorca współdziała z Kasą w charakterze zastępcy swych pracowników, a w żadnym razie nie jako agent Kasy.

Związek Kas Stanu N. York dostarcza na żądanie plakatów, broszur, wzorów, kopert i t. p. materjałów do wprowadzenia planu w życie.

Po uzyskaniu od pracownika upoważnienia przedsiębiorca przesyła Kasie niezbędne do otwarcia konta dane osobowe, wzór podpisu pracownika i t. d. lub sama Kasa wysyła na miejsce zatrudnienia przyszłych wkładców swego przedstawiciela, który zbiera te dane na miejscu.

W każdą wypłatę przedsiębiorca sporządza w 2 egzemplarzach listę pracowników, zestawioną w/g wskazówek Kasy i przesyła oryginał wraz z potrąconą kwotą do Kasy, która kredytuje właściwe konta, wydając przedsiębiorcy pokwitowanie do czasu wciągnięcia potrąconej z wypłaty sumy na książeczkę oszczędnościową. Przedsiębiorstwo może też stosować inny sposób potrąceń z wypłat, jaki uzna za dogodniejszy.

Pracownik zawsze ma prawo powiększyć lub zmniejszyć wysokość potrącanych mu wpłat oszczędnościowych albo nawet zaprzestać, czyniąc odpowiednią zmianę w upoważnieniu. Może też w każdym czasie podnosić sumy ze swego konta w Kasie, przedstawiając książeczkę oszczędnościową".

Australja. Posiadamy sprawozdania za rok 1935 z dwu największych Kas: Kasy Oszczędności Stanu Południowej Australji w Adelaidzie i Kasy Oszczędności Stanu Wiktorja w Melbourne. Obie Kasy rozwijają również ożywioną działalność na polu oszczędności szkolnej. Pierwsza z nich posiada 1203 Kasy Groszowe (przeważnie szkolne) z 88.635 wkładcami i sumą wkładów w nich £ 116.402.—. Szkolne kasy istnieją prawie we wszystkich szkołach publicznych i prywatnych tego stanu. Kasa w Melbourne posiada 2.701 kas szkolnych, uczestnicy w liczbie 188.089 dzieci posiadali £ 276.529 przyczem saldo 5 szkolnych kas przekraczało 2.000 funtów dla każdej, a w 27 innych S. K. O. przeciętne saldo wynosiło £ 1.265.—. W dowód wdzięczności dla nauczycielstwa za jego honorową pracę w prowadzeniu tych kas Zarząd Kasy przeznaczył dwa stypendja po £ 40 każde dla słuchaczy seminarjum nauczycielskiego.

Teraz słów kilka o akcji oszczędnościowej wśród pracowników fabrycznych i handlowych, prowadzonej przez obie Kasy australijskie.

Kasa Południowo-Australijska w Adelaidzie („The Savings Bank of South Australia", założona w 1848 r., posiada 44 oddziały i 371 agencyj, w których na 538.600 kontach zgromadziła £ 23.548.200.—. Kasa prowadzi specjalny wydział wkładów celowych (na założenie własnego warsztatu, na posag, na dalsze kształcenie się i t. p.), a od r. 1928 — kasy zakładowe w przedsiębiorstwach przemysłowych i handlowych (faktorjach). W kasach tych istnieje system potrąceń z zarobków w sumie od 1 szylinga do 2 funtów szterlingów tygodniowo; potrącone sumy wkładane są przez przedsiębiorstwo do kopert przy wypłatach i zbierane regularnie przez urzędników Kasy. Dobrze prowadzona praca propagandowa daje b. pomyślne wyniki.

Pracownik w wieku lat 17, odkładający po 2½ szylinga tygodniowo, a po dojściu do pełnoletności po £ 1, otrzymuje z Kasy po osiągnięciu wieku 25 lat £ 361.17.11. Wkłady nie mogą być wycofywane przed upływem 6 miesięcy. W ciągu pierwszego półrocza tych operacyj zgromadzono na 6.125 kontach w 216 zakładach £ 21.015. Obecnie zbiórka prowadzona w 443 zakładach na 13.778 kontach, daje saldo £ 108.078.—.

Zauważono, że przynajmniej 50% oszczędzających w ten sposób robotników nigdy przedtem nie posiadało książeczki oszczędnościowej.

Cała manipulacja jest dosyć prosta: pracownik składa kopertę do specjalnej skrzynki, z której po wybraniu koperty przez urzędnika Kasy, otrzymuje pokwitowanie, opatrzone odpowiednią liczbą i podpisem inkasenta Kasy. Przedsiębiorstwo prowadzi duplikaty arkuszy zbiorczych, których oryginały znajdują się w Kasie. Rachunkowość prowadzona jest maszynowo — z odbitkami.

W ciągu roku Kasa wydała bezpłatnie 2.878.340 kopert płatniczych z odpowiedniemi hasłami oszczędnościowemi dla 1.183 przedsiębiorstw.

Kasa Stanu Wiktorja w Melbourne („The State Savings Bank of Victoria"), założona w 1841, posiada 213 oddziałów i 373 agencje. Suma wkładów wynosi £ 63.108.006 na 1.325.106 książeczkach (bez szkolnych). W r. 1928 Kasa utworzyła specjalny wydział dla obsługi grup i klubów oszczędnościowych w domach handlowych, faktorjach i zakładach przemysłowych w celu ułatwienia pracownikom składania oszczędności bez każdorazowego odwiedzania placówek Kasy.

W ciągu roku przyjęto 1.040 wpłat na sumę £ 343.075. Saldo 892 klubów na książeczkach 42.524 członków wynosi £ 200.915.—. Wydano dla 3.000 zakładów 7.948.200 kopert z hasłami oszczędnościowemi oraz 56.643 domowych skarbonek po 6 pensów,

przyczem przeciętna zawartość skarbonki wynosiła £1.10.3. Ogólna ilość skarbonek domowych, rozdanych przez Kasę dosięga 1.252.400 sztuk.

Kasa przyjmuje też wpłaty i uskutecznia wypłaty przez pocztę bez żadnych kosztów dla wkładcy.

Hiszpanja. W szeregu Kas propagowano oszoszczędności robotnicze już przed 10 laty. Kasa Oszczędności Prowincji Guipuzcoa w San Sebastian, której sprawozdanie posiadamy za r. 1934, przystąpiła do organizowania kas fabrycznych po uprzedniem przeprowadzeniu szeregu konferencyj z przedsiębiorcami i robotnikami.

W końcu wzmiankowanego roku posiadała z pośród tych kas wkładów Pes. 232.123 na 1.152 książeczkach przeciętnie po Pes. 201.50 na książeczkę.

Należy zaznaczyć, że jest to jedna z najlepiej postawionych Kas hiszpańskich, posiada wkładów Pes. 155.828.022 na 262.936 książeczkach. 87,8% mieszkańców tej prowincji posiada książeczki oszczędnościowe, a przeciętne saldo na 1 mieszkańca wynosi 520,71 Pesetów.

Szwajcarja. Na zakończenie tego przeglądu należy pokrótce wspomnieć o kasach fabrycznych szwajcarskich, które mają bodaj najstarszą tradycję. Już w XVIII wieku fabrykanci w Bazylei potrącali robotnikom część płac, lokując je w specjalnym funduszu oszczędnościowym. Z wybuchem Rewolucji Francuskiej fundusz ten wynosił 100.000 liwrów. Niestety, robotnicy przeprowadzili podział funduszu.

Obecnie istniejące kasy fabryczne są ściśle związane z przedsiębiorstwem. Przy zakładach zaś, które nie mają własnej kasy fabrycznej, istnieją biura zbiorcze jakiejś solidnej instytucji finansowej. Niektóre kasy fabryczne administrują same zebranemi sumami, przyczem administrację prowadzi zwykle dyrekcja fabryki na swój koszt, przy współudziale komitetu robotników. Niektóre kasy fabryczne składają pieniądze w Kasach Oszczędności. Część kas fabrycznych jest instytucjami przymusowemi, jednakże przymus obejmuje tylko pewne kategorje pracowników, jak uczniów, kawalerów lub t. p.

Prócz tego istnieją niezależnie od przedsiębiorstw coraz liczniejsze kasy (kluby) robotnicze i urzędnicze. Instytucje te są pod wpływem organizacyj chrześcijańsko - społecznych robotników i pracowników umysłowych.

Fr. Świderski.

Książeczki oszczędnościowe premjowane

II.

Pocztowa Kasa Oszczędności w Warszawie poszła odmienną drogą, niż instytucja wiedeńska i stworzyła w zakresie książeczek premjowanych system oryginalny. Nie odrazu jednak osiągnięto wzór ostateczny, jaki stanowią książeczki premjowane III-ej serji. Budowa 2-ch pierwszych seryj podobna była w swych założeniach do ubezpieczeń na życie, gdzie moment śmierci zastąpiony był momentem wylosowania książeczki. I tak serja I-sza, wypuszczona w 1926 r., zapewniała wkładcy wypłatę 1.000.— zł. po upływie 10 lat przy wpłacaniu 7 zł. miesięcznie, przyczem wcześniejsza wypłata kapitału następowała drogą losowania, które odbywało się 4 razy do roku, a na każdy tysiąc książeczek losowano 3 książeczki. Serja II-ga, zapoczątkowana w 1929 r., przewiduje wypłatę 1.000.— zł. po upływie 10 lat przy wnoszeniu 8 zł. miesięcznie lub 24 zł. kwartalnie. Wcześniejsze wypłacenie kapitału następuje również przez kwartalne losowanie. W tej serji na każdy tysiąc książeczek, uprawnionych do losowania, losowanych jest 6 książeczek.

Wreszcie III-cia serja, wypuszczona w kwietniu roku ubiegłego, ze względu na ciekawą budowę funduszu premjowego zasługuje na bliższe poznanie. Główną zasadą systemu są tutaj wkładki kwartalne (24 zł.), lub miesięcznie (8 zł.), które, wnoszone regularnie przez 9½ lat, czyli 38 kwartałów, uprawniają do otrzymania 1.000.— zł. i do uczestniczenia przez cały ten czasokres w kwartalnych losowaniach premij. A więc następuje tutaj co kwartał nie wcześniejsze wylosowywanie całej książeczki, lecz tylko losowanie premij przez co, odmiennie, niż w obu poprzednich serjach, książeczka mimo wylosowania premji uczestniczy nadal w następnych ciągnieniach.

Świadczenie instytucji na rzecz wkładcy wyraża się w dwóch postaciach: a) w odsetkach skapitalizowanych i pomieszczonych razem z kapitałem w okrągłej liczbie 1.000.—, b) w premjach rozlosowanych co kwartał. Ilość premij zależna jest od obliczanego przed każdem losowaniem funduszu premjowego. Tworzenie się tego funduszu i jego podział na premje zobrazowane są w §§ 13 i 14 „Postanowień o wkładach oszczędnościowych premjowanych serji III“, które przytaczamy w dosłownem brzmieniu:

„§ 13. Fundusz na premje w poszczególnych losowaniach składa się z przeznaczonych na ten cel kwot od każdej książeczki uprawnionej do udziału w danem losowaniu. Kwoty te stale rosną w miarę upływu czasu od chwili otwarcia książeczki i wynoszą:

po	upływie	1	kwart.	0.60	zł.	po	upł.	20-go	kwart.	2.90	zł.
„	„	2	„	0.70	„	„	„	21	„	3.—	„
„	„	3	„	0.80	„	„	„	22	„	3.10	„
„	„	4	„	0.90	„	„	„	23	„	3.30	„
„	„	5	„	1.—	„	„	„	24	„	3.40	„
„	„	6	„	1.10	„	„	„	25	„	3.60	„
„	„	7	„	1.30	„	„	„	26	„	3.70	„
„	„	8	„	1.40	„	„	„	27	„	3.80	„
„	„	9	„	1.50	„	„	„	28	„	3.90	„
„	„	10	„	1.60	„	„	„	29	„	4.10	„
„	„	11	„	1.70	„	„	„	30	„	4.20	„
„	„	12	„	1.90	„	„	„	31	„	4.30	„
„	„	13	„	2.00	„	„	„	32	„	4.50	„
„	„	14	„	2.10	„	„	„	33	„	4.70	„
„	„	15	„	2.20	„	„	„	34	„	4.80	„
„	„	16	„	2.40	„	„	„	35	„	4.90	„
„	„	17	„	2.50	„	„	„	36	„	5.—	„
„	„	18	„	2.60	„	„	„	37	„	5.30	„
„	„	19	„	2.70	„	„	„	38	„	5.40	„

§ 14. Z funduszów obliczonych w sposób podany w § 13 przeznacza się w każdej grupie 10% na premje po 1.000.— zł., 20% — po 500.— zł., 30% — po 250.— zł. i 40% — po 100.— zł., które będą wylosowane w terminach określonych w § 10 niniejszych postanowień".

Suma szeregu wymienionego w § 13 wynosi zł. 108.90 i jest tą kwotą, jaką daje z siebie na premje jedna książeczka przez wszystkie 38 kwartałów. Prawdopodobieństwo wygranej, które jest ilorazem ilości książeczek uczestniczących w losowaniu i ilości premij, zwiększa się przy każdem następnem losowaniu. Jeżeli dana grupa książeczek jest w stadjum tworzenia się, wzrost prawdopodobieństwa wygranej zależny jest od tempa przybywania nowych książeczek. Z chwilą zamknięcia jednej grupy książeczek, prawdopodobieństwo wygranej w obrębie tejże grupy wzrasta systematycznie, albowiem fundusz premjowy rośnie wówczas ciągle przy jednej i tej samej ilości książeczek.

Nasuwa się teraz pytanie, w jaki sposób dochodzi się z jednej strony do sumy 1.000.— zł., wypłacanych po 9½ latach, a z drugiej strony do poszczególnych stawek funduszu premjowego? Otóż 1.000.— zł. jest uważane, jako rezultat końcowy rat kwartalnych, składanych zdołu przez 28 kwartałów na 2½% przy kapitalizacji rocznej. Ponieważ jednak pełne wkładki po zł. 24 tworzą na tych warunkach kapitał większy, niż 1.000 zł., przeto znajduje się matematycznie taką wkładkę, którąby dała w rezultacie okrągłą sumę 1.000.— zł. Ta wkładka techniczna jest mniejsza od zł. 24 o kilkadziesiąt groszy, którą to różnicę przenosi się do funduszu premjowego w postaci stałego elementu, tkwiącego w każdej ze stawek funduszu. Drugim elementem stawek jest 2% obliczane za 3 miesiące od salda książeczki.

Możemy zaobserwować tutaj dwie równolegle biegnące funkcje: jedną funkcję kapitału, rosnącego w miarę wpłacanych rat i powiększanego o składane odsetki 2½% i drugą funkcję stawek na fundusz premjowy, zmieniających się zależnie od „wieku" książeczki. Widzimy zatem, że o ile przy systemie wiedeńskim fundusz premjowy jest poprostu różnicą pomiędzy oprocenaowaniem normalnem od wkładów oszczędnościowych, a oprocentowaniem zmniejszonem od wkładu premjowego, o tyle tutaj premje tworzą się częściowo przez udział kapitału książeczki, a częściowo z odsetek (2%). Tam jest przyjęty wkład stały, który pozwala na utworzenie stałych premij, — tutaj natomiast składki ratalne wymagają funduszu zmiennego, rosnącego wraz ze wzrostem kapitału książeczek. Naczelna zasada pozostaje oczywiście ta sama, t. zn. wkładcy muszą otrzymać od swego kapitału ogółem oprocentowanie nie mniejsze, niżby je mieli na zwykłych książeczkach oszczędnościowych. Jeśli zważymy, że na jedną książeczkę przypada razem zł. 1.108.90 (1000 zł. + 108.90 w postaci udziału w premjach), wówczas nietrudno jest wyprowadzić, teoretycznie, że kapitał ten, wpłacany kwartalnie po 24 zł., jest rezultatem stopy 4,4%, a więc o 0,4% większej, niż na zwykłych wkładach oszczędnościowych w P. K. O.

Książeczka, nie mająca prawa do premji jest ta, której właściciel opóźnił się z wpłacaniem wkładek. Terminy wpłacania wkładek, terminy losowań i in. podane są wyczerpująco w przepisach, do których też zmuszeni jesteśmy odesłać Czytelników. Ogólnie tylko należy zaznaczyć, że książeczki nieuprawnione są eliminowane przed losowaniem i udziału w niem nie biorą (inaczej w Wiedniu). Wkładu częściowo podejmować nie można, można go zato każdej chwili całkiem zlikwidować. Chcąc uniknąć zamykania książeczek przez wkładców, potrzebujących nagle gotówki, P. K. O. przewidziała udzielanie pożyczek pod zastaw książeczek premjowanych do wysokości 80% wniesionych wkładów, ale dopiero po upływie 3-ch lat od chwili otwarcia książeczki. Osoby, pragnące przed czasem wycofać swój wkład premjowany, ponoszą pewne koszty, uwidocznione w §§ 8 i 24 „Postanowień", oraz w tabelce zwrotów na początku książeczki premjowanej. Potrącenia te mają na celu zwrot faktycznych kosztów manipulacyjnych i kosztów losowania, ponoszonych przez P. K. O. i jednocześnie chronią instytucję przed zbyt pochopnem wycofywaniem wkładów ze strony niecierpliwych wkładców. Gdyby w pierwszych latach istnienia książeczek premjowanych instytucja emitująca nie zabezpieczyła się odpowiedniemi przepisami, mogłaby z winy wkładców być narażoną na straty. Tak np. możnaby otworzyć sobie książeczkę premjowaną w przededniu losowania i zaraz po odbyciu losowania wycofać swój wkład, otwierając sobie znów nową książeczkę przed następnem losowaniem i t. d. W ten sposób wkładca brałby udział w losowaniu, wygrywałby niejednokrotnie premję, a instytucja prawie wcale nie widziałaby jego pieniędzy. Wprowadzenie w III-ej serji książeczek premjowanych potrąceń przy przedwczesnej likwidacji zapobiega podobnym ewentualnościom.

Podział książeczek na grupy ma tutaj duże znaczenie z punktu widzenia sprawiedliwego rozlosowania funduszu premjowego. Książeczki „młode" dają z siebie mniej, książeczki starsze zarabiają więcej na swój fundusz, i dlatego w pewnej chwili zamyka się grupę dawniejszych książeczek, a dla nowoprzybywających tworzy się nowy fundusz. W ten sposób w jedną grupę łączy się książeczki, nie mające między sobą większej różnicy „wieku", niż kilka kwartałów. P. K. O., wypuściwszy w kwietniu r. ub. swój nowy typ książeczek premjowanych, losowała je wszystkie razem przez dwa losowania, t. j. 30 lipca i 30 października 1935 r. W grudniu r. ub. zamknięto pierwszą grupę w liczbie 50 tys. sztuk i wyodrębniono nową grupę, dla której tworzy się już osobny fundusz premjowy.

Na 1 maja r. b. P. K. O. miała 104.162 sztuk książeczek premjowanych wszystkich trzech serji o ogólnym kapitale zł. 17.986.369.39.

III.

Nie leży w zakresie niniejszego informacyjnego artykułu przeprowadzać krytykę lub analizę porównawczą opisanych systemów książeczek oszczędnościowych premjowanych, postaramy się natomiast na zakończenie zwrócić uwagę Czytelników na założenia ideologiczne tej formy oszczędzania i na rolę, jaką ma ona do spełnienia w ruchu oszczędnościowym wogóle.

Zarzuty, podnoszone przeciwko łączeniu cnoty oszczędzania z grzechem gry, jak i przeciwko loterji, są stare i znane. Mimo wszystko gier loterynjch nie da się nigdy usunąć, ponieważ stoją one w ścisłym związku z niegasnącem nigdy pragnieniem polepszenia bytu i z tego też punktu widzenia nie można ich bezwzględnie potępiać. W najbardziej kulturalnem społeczeństwie nurtuje pewna żyłka do gry, a im społeczeństwo jest uboższe, tem żądza gry jest większa. Sieghart w książce, p. t. „Die öffentlichen Glückspiele“ stwierdził na podstawie danych statystycznych, że wzrost stawek loteryjnych stoi w odwrotnym stosunku do wzrostu wkładów oszczędnościowych, tak, że w czasach gospodarczej depresji, wraz ze zmniejszaniem się wkładów oszczędnościowych, wzrastają stawki loteryjne, zaś w latach rozwoju gospodarczego stawki loteryjne cofają się przy równoczesnym wzroście wkładek oszczędnościowych. Państwa nowoczesne, zakładając loterje państwowe, starały się smutne to zjawisko wyzyskać jawnie w sposób dla skarbu państwa — a więc pośrednio i dla społeczeństwa — korzystny. W każdym razie aktualnym jest dzisiaj problem, aby pęd do gry skierować na taką drogę, po której mógłby się on wyładowywać bez ujemnych konsekwencyj społeczno - gospodarczych.

Jeśli do gry pcha ludzi nadzieja polepszenia sobie bytu, w takim razie możnaby powiedzieć, że aby zaspokoić tę nadzieję, należy w pierwszym rzędzie polepszać swoją sytuację gospodarczą przy pomocy oszczędzania. Jednakże zaspokojenie takie jest z natury rzeczy zbyt słabe, wymaga wielkiej tężyzny charakteru i zrównoważenia. Racjonalna polityka ekonomiczna winna się przeto liczyć z usposobieniem i charakterem natury ludzkiej i winna uczynić wszystko, coby mogło powiększyć realizowanie tej pierwszorzędnej cnoty ekonomicznej, jaką jest bezwątpienia oszczędność, zadowalając jednocześnie potrzebę nadziei i chroniąc społeczeństwo przed zaspakajaniem tej potrzeby w sposób nieracjonalny. Środkiem ku temu jest właśnie zasada połączenia gry loteryjnej z oszczędnością.

Podstawą kalkulacyjną wszelkich loteryj losowych jest fakt, że ogół grających więcej traci, niż zyskuje i tylko gwałtowne dążenie do zysku sprawia, że gracze tego nie widzą. Przy książeczkach oszczędnościowych premjowanych rzecz ma się zupełnie inaczej. Żaden z posiadaczy książeczki premjowej nic ze swojego kapitału nie traci, zrzeka się tylko conajwyżej części odsetek od kapitału, nabywając wzamian szanse wygrania premji. System Scherl‘a i podobny pod niektóremi względami do niego system P. K. O. w Warszawie idą jeszcze dalej i skłaniają wręcz do wytrwałości w oszczędzaniu. Tylko ci, którzy wpłacają regularnie wkładki, mogą uczestniczyć w losowaniu premij, zaś aby móc oszczędzać systematycznie pewną, nieznaczną zresztą, kwotę, wielu wkładców zwiększy swoją pracowitość lub zrezygnuje z wydatków mniej koniecznych. Wzmacnia to siłę woli jednostek i siłę gospodarczą społeczeństwa. Żaden z zarzutów, podniesionych przeciwko loterji, nie może dotyczyć książeczek premjowanych. Są one jedynie dowodem, że w granicach rozumu można w pewnej mierze korzystać z „uśmiechu losu“ i z przypadkowych sił natury.

Możnaby się zastanowić, czy wprowadzenie tego rodzaju formy oszczędzania na terenie komunalnych kas oszczędności w Polsce byłoby celowe i możliwe.

Ryszard Szyszczyński.

Uwaga. W pierwszej części artykułu (Nr. 10 „Oszczędności“) zakradły się dwa błędy drukarskie. Na str. 126 w drugiej szpalcie w wierszu 18 od dołu powinno by: 300 szylingów (zamiast 30 szyl.) i na str. 127 w drugiej szpalcie w wierszu 12 od góry powinno być: **oblicza się** (zamiast **odlicza się**).

Centrale Kredytowe spółdzielni w latach 1934 – 1935

Rozwój central kredytowych spółdzielni jest poniekąd świadectwem ruchu organizacyjnego tych ostatnich i podejmowania zadań ogólnokrajowych przez lokalne kapitały. Dotychczas jest to ruch naogół słaby, nie wybiegający poza pewne ułatwienia w lokatach nadmiaru wkładów, ewentualnie rezerw, a następnie akcji pożyczkowej. Prawie zupełnie nie działa on jeszcze w kierunku kumulowania drobnych kapitałów lokalnych w celu organizowania z nich wielkich funduszów, służących do finansowania tych zadań, które występują powszechnie na terenie akcji spółdzielczej.

Opierając się na podstawie danych „Biuletynu Rady Spółdzielczej“ i „Głównego Urzędu Statystycznego“ oraz bilansów niektórych central kredytowych spółdzielni, możemy w pewnym przybliżeniu ustalić, iż wkłady pieniężne spółdzielni ulokowane w centralach stanowią około 11% zgromadzonych przez nie oszczędności. Są to właściwie lokaty rezerw spółdzielni kredytowych; stanowią one stałe pogotowie zorganizowane w celu umożliwienia natychmiastowych wypłat sum, złożonych w spółdzielniach kredytowych, jako wkłady oszczędnościowe. Powyżej zaznaczona liczba procentowa nie jest jednak zbyt ścisła, gdyż ustalenie jej przedstawia duże trudności wskutek niedokładnej statystyki poprzednio podanych instytucyj. Rzeczywistość może wykazać znaczne odchylenia od tej liczby, szczególnie jeżeli się weźmie pod uwagę centrale poszczególnych typów spółdzielni. Można jedno z całą pewnością ustalić, iż w 1935 r. pogotowie to wzmogło się naogół o parę procent; przyczem wzrost jego zaznaczył się przedewszystkiem w rolniczych spółdzielniach kredytowych.

Drugą akcję central, pomoc kredytową spółdzielniom, wyraża poniżej podane zestawienie stosunków procentowych udzielonych przez centrale kredytów wekslowych do całkowitego zadłużenia i stanu obrotów wekslowych spółdzielni w dn. 31.XII w latach: 1934 i 1935. Ze względu na interesujący nas materjał w zestawieniu podaliśmy liczby, dotyczące tylko spółdzielni pożyczkowo - oszczędnościowych, w odniesieniu przytem do rozmaitych grup narodowościowych, w celu uwypuklenia wpływu central kredytowych na działalność spółdzielczą różnych narodowości.

Grupa spółdzielni	1934 r. %-wy stosunek kredytu wekslowego, udzielonego przez centrale spółdzielniom do ich: zadłużenia	obrotu wekslowego
Związk. Spółdz. Kredyt. ogółem	35,0	29,2
„ „ „ polskie	39,2	40,9
„ „ „ ukraiń. i rus.	30,2	6,7
„ „ „ żydowskie	5,5	0,5
„ „ „ niemieckie	16,1	19,4

Grupa spółdzielni	1935 r. %-wy stosunek kredytu wekslowego, udzielonego przez centrale spółdzielniom do ich: zadłużenia	obrotu wekslowego
Związk. Spółdz. Kredyt. ogółem	19,2	14,1
„ „ „ polskie	20,3	16,0
„ „ „ ukraiń. i rus.	37,2	11,4
„ „ „ żydowskie	2,8	0,5
„ „ „ niemieckie	15,2	23,9

Widzimy z powyższego, iż największą rolę odgrywają centrale kredytowe w obrotach spółdzielni polskich, najmniejszą zaś w żydowskich. Dużą, choć mniejszą już rolę odgrywają one w spółdzielniach niemieckich. Przytem w tych ostatnich spółdzielniach stosunek kredytu central do zadłużenia jest znacznie mniejszy, niż do obrotu wekslowego. Wybitnie zaznaczyło się to w 1935 r., co świadczy o niewielkim udziale tego kredytu w obrotach wekslowych i znacznem skurczeniu się tych ostatnich w 1935 roku w spółdzielniach niemieckich. W spółdzielniach ukraińskich i ruskich zadłużenie w centralach kredytowych jest znaczne. Wpływ jego jednak na obroty kredytowe jest niewielki. W 1935 r. działalność pożyczkowa central w stosunku do spółdzielni kredytowych naogół znacznie się zmniejszyła. Nastąpiło to wskutek bardzo silnego skurczenia się obrotu gotówkowego między spółdzielniami i centralnemi polskiemi. W tym wypadku miało to duży wpływ na obroty wekslowe pierwszych. W niemieckich spółdzielniach stosunki te nie uległy większej zmianie, co prawdopodobnie przyczyniło się w znacznym stopniu do podtrzymania przez nie kredytów krótkoterminowych, udzielanych pożyczkobiorcom.

W celu umożliwienia tej samej akcji wśród spółdzielni ukraińskich i ruskich centrale ich nietylko nie zmniejszyły z niemi swoich obrotów, ale nawet powiększyły je, podnosząc swój kredyt wekslowy dla spółdzielni pożyczkowo - oszczędnościowych z 461 tys. zł. w 1934 r. na 677 tys. zł. w 1935 r. Takie możliwości finansowe osiągnęły one z jednej strony dzięki powiększeniu się w nich wkładów oszczędnościowych, a z drugiej strony wskutek zmniejszenia kredytów udzielanych klienteli, stojącej poza spółdzielniami. Centrale te jednocześnie podniosły swoje pogotowie płatnicze ze 121 tys. zł. w 1934 r. na 231 tys. zł. w 1935 r., powiększając stan gotówki w kasie i sumy do dyspozycji. W stosunku do wkładów oszczędnościowych i zadłużenia krótkoterminowego sumy te stanowiły w 1935 r. 6%, gdy w 1934 r. wynosiły one zaledwie 4%. Trzeba jednak zaznaczyć, że przy tych wszystkich operacjach nastąpiła pewna redukcja kapitału zakładowego central, co prawdopodobnie nastąpiło wskutek niewypłacalności ich klienteli i konieczności odpisania na straty niektórych należności w związku z postępującem uporządkowaniem działalności spółdzielni i konwersą należności. Ta ostatnia, jak na stosunki w spółdzielniach ukraińskich, była dosyć znaczną i doszła do kilkunastu procent w stosunku do ogólnej sumy pożyczek tych central. Centrale ukraińskie i ruskie są to jeszcze instytucje niewielkie. Suma bilansowa wszystkich trzech instytucyj, pracujących na tym rynku, wynosiła w dn. 31.XII.1935 r. 6.276 tys. zł.

Nierównie słabszemi centralami kredytowemi od ukraińskich są żydowskie, posiadające zbiorowy bilans (na 3 centrale) 1.401 tys. zł. Obroty ich w stosunku do 1934 r. powiększyły się bardzo nieznacznie. Akcja pożyczek krótkoterminowych jest w nich dosyć słaba. Najsilniej finansują one spółdzielnie towarowe i wytwórcze, trochę słabiej spółdzielnie kredytowe, a najsłabiej klientelę prywatną. Centrale żydowskie mają do tej pory jeszcze niewielkie wkłady oszczędnościowe. Na dobro ich należy zapisać niskie zadłużenie przy dosyć wysokich kapitałach własnych, które w stosunku do sumy bilansowej wynosiły w 1935 r. więcej niż 25%. W ukraińskich i ruskich stanowiły one 27%, w niemieckich 21%, a w polskich tylko 8%.

Niemieckie centrale egzystencję swoją opierają przeważnie na prywatnej klienteli. Posiadają one znacznie większe obroty pożyczkowe na rachunkach bieżących, niż na rachunku weksli. W obrotach ze spółdzielniami silniej finansują one spółdzielnie wytwórcze i konsumentów od kredytowych. Centrale te obejmują znaczne wkłady oszczędnościowe. Zadłużenie ich w stosunku do sumy bilansowej wynosi niecałe 8%. Przy dosyć wysokich kapitałach własnych, nieznacznych należnościach wątpliwych, znacznym i dobrym portfelu wekslowym daje to zupełne gwarancje wkładom oszczędnościowym. Pomimo tego w stosunku do 1934 r. zmniejszyły się one blisko o 7%. Zamrożenie należności w centralach na tle konwersji w stosunku do rozmiarów akcji pożyczkowej było niewielkie. Nie przekraczało ono 4%. Centrale kredytowe niemieckie należą już do dużych instytucyj finansowych (na 2 centrale bilans zbiorowy wynosi 33 milj. zł.).

Central kredytowych polskich mamy trzy. Jedna z nich Bank Spółdzielczy „Społem“, przeznaczony do finansowania spółdzielni konsumentów i wytwórczych, jest niewielką instytucją finansową o sumie bilansowej 3.269 tys. zł. Bank operuje przeważnie wkładami oszczędnościowemi, które w 1935 r. w stosunku do 1934 r. powiększyły się w nim o 25%. Zadłużenie jego jest małe. Wadą jednak organizacji jego obrotów jest niski portfel wekslowy wskutek udzielenia przez bank większości pożyczek z rachunków bieżących. Przy wycofywaniu wkładów może to spowodować pewne trudności płatnicze i to tem więcej, że aktywa 1-szej płynności stanowią tu niecałe 8% w stosunku do kapitałów obcych. Dwie pozostałe centrale polskie „Centralna Kasa Spółek Rolniczych“ i „Bank Związku Spółek Zarobkowych“ należą do największych instytucyj finansowych w Polsce. Suma bilansowa pierwszej wynosi 103 milj. zł., drugiego 198 milj. zł. Pierwsza z nich pracuje wyłącznie ze spółdzielniami rolniczemi i to przeważnie kredytowemi, druga opiera swoje obroty przeważnie na klienteli, nie należącej do ru-

Główne pozycje bilansów central kredytowych spółdzielni związkowych. [a]

Tysiące złotych.

Wyszczególnienie	31. XII. 1934 [b] Ogółem	Spółdzielnie: Bank Spółdz. „Społem"	Spółdzielnie: Centrale ukraińsk. i ruskie	Spółdzielnie: Centrale niemieckie	Spółdzielnie: Centrale żydowskie	Central. Kasa Spółek Rolnicz.	Bank Zw. Spółek Zarobk. S. A.	31. XII. 1935 r. Ogółem	Spółdzielnie: Bank Spółdz. „Społem" [b]	Spółdzielnie: Centrale ukraińsk. i ruskie [c]	Spółdzielnie: Centrale niemieckie [d]	Spółdzielnie: Centrale żydowskie [e]	Central. Kasa Spółek Roln. [d]	Bank Zw. Spółek Zarobk. S. A. [d]
Liczba central . .	11	1	3	2	3	1	1	11	1	3	2	3	1	1
Stan czynny:														
Kasa i sumy do dyspozycji [f]	8.878	139	121	1.577	175	755	6.111	21 922	203	231	1.286	291	2.845	17.066
Pożyczki wekslowe i inne [g]	112.612	132	3.384	6.819	490	35.377	66.410	93.129	222	2.716	7.162	486	18.821	63 722
udziel. spółdz. kredyt. .	50.356	—	461	2.830	180	29.442	17.443	33.726	—	677	2.733	172	14.780	15.364
„ innym spółdziel.	15.339	132	362	3.272	195	5.935	5.443	12.905	222	398	3.559	187	4.041	4.498
„ innym . . .	46.917	—	2.561	717	115	—	43.524	46.498	—	1.641	870	127	—	43.860
Pożyczki w rachunku bież.	48.880	411	122	19.479	211	2.092	26.565	52.213	690	122	17.439	196	1.962	31.804
„ wątpliwe [h] . .	15.013	3	129	34	13	3.791	11.043	15.833	19	134	5	12	2.991	12.672
Należności z tytułu układów konwersyjnych .	23.899	—	—	—	—	17.768	6.131	46.582	—	1.006	877	—	34.348	10.351
Suma bilansowa . .	272 056	2.732	5.607	32.607	1.352	97.565	150.193	345.439	3269	6.276	33.137	1.401	103.339	198.017
Stan bierny:														
Kapitał zakładowy (udział. wpłacone)	16.527	540	905	5.344	325	4.413	5.000	31.598	547	889	5.460	330	4.372	20.000
Rezerwy [i]	3.016	33	795	1.444	20	724	—	3.179	48	811	1.476	25	819	—
Wkłady oszczędnościowe .	84.737	2.042	2.893	22.154	479	2.721	54.448	88.138	2.531	3.157	20.813	466	4.097	57.074
Zadłużenie [j]	94.603	54	727	1.604	53	33·041	59.124	77.526	66	633	1.652	39	18.008	57.128
Bank Akceptacyjny za kredyt akceptacyjny . .	27.690	—	—	—	—	17.279	10.409	49.785	—	402	877	—	33.477	15.029

a Według listy spółdzielczych central gospodarczych ustalonej z dnia 12.IX.1935 r.: Bank Spółdzielczy „Społem" w Warszawie, Centralny Kooperatywny Bank „Krajewyj Sojus Kredytowyj" we Lwowie, Bank Spółdzielczy „Dnister" we Lwowie, „Zaszczyta Zemli" Kredytowy Sojuz we Lwowie, Landesgenossenschaftsbank w Poznaniu, Danziger Raiffeisenbank w Gdańsku oddział w Grudziądzu, Związkowa centrala Inkasowa w Warszawie, Centralny Bank Ludowy Spółdzielni żydowskich w Wilnie, Centrala Kredytowa Kooperatyw Żydowskich w Małopolsce we Lwowie, Centraln Kasa Spółek Rolniczych w Warszawie i Bank Zw. Spółek Zarobkowych S. A. w Poznaniu. b Bilanse netto. c Bilanse brutto, dla Zaszczyty Zemli w braku danych za rok 1935 liczby z 31.XII.1934 (netto). d Bilanse brutto. e Bilanse brutto, dla Centrali Kredyk. Koop. Żyd. bilans netto. f Kasa, sumy do dyspozycji w P. K. O, Banku Polskim, P. B. R., B G. K., Kasach Oszczęd. i bankach prywatnych. g Weksle zdyskontowene, pożyczki terminowe, pożyczki zabez. wekslami i skryptami. h Weksle protestowane, weksle przeterminowane, należnońci w dochodzeniu sądowem, inne należności wątpliwe. i Fundusz Zasobowy i fundusze specjalne bez funduszy redukcyjnych (funduszu amortyzacyjnego i rezerw na wątpliwe należności). j Weksle, Kredyty specjalne.

chu spółdzielczego. Na 44 milj. zł. wydanych tej klijenteli w pożyczkach wekslowych, spółdzielniom kredytowym wydano tylko 15 milj. zł., a spółdzielniom wytwórczym i konsumentów tylko 4,5 milj. zł. Znaczne zamrożenie kapitałów w należnościach wątpliwych i z tytułu układów konwersyjnych spowodowało potrzebę większego zadłużenia się tych banków. Pozatem Bank Spółek Zarobkowych w 1935 r. musiał powiększyć swój kapitał zakładowy z 5 milj. zł. na 20 milj. zł. Wysokie aktywa pierwszej płynności i obszerny portfel wekslowy w obydwu tych centralach umożliwiają regulowanie wszelkich należności z tytułu posiadania przez nie w obrocie kapitałów obcych w postaci dużych wkładów oszczędnościowych i kredytów.

Dla lepszego wyjaśnienia tych stosunków przytaczam powyżej główne pozycje bilansów omawianych central.

St. Kopczyński.

Komunikaty Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie

1. UCZCZENIE 10-LECIA URZĘDOWANIA PANA PREZYDENTA R. P.

Z okazji przypadającego w dn. 3 czerwca obchodu dziesięciolecia kierowania Państwem przez Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Profesora Ignacego Mościckiego, Biuro Związku przesłało Dostojnemu Jubilatowi depeszę treści następującej:

„Do Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Profesora Ignacego Mościckiego — Warszawa — Zamek. W imieniu zrzeszonych w naszym Związku 131 Komunalnych Kas Oszczędności, działających na terenie województw centralnych i wschodnich, przesyłamy Dostojnemu Panu Prezydentowi z okazji dziesięcioletniego kierowania Państwem wyrazy naszego hołdu i głębokiej czci.

Zapewniamy jednocześnie, że rzucone przez Pana Prezydenta hasło: „naród, w którym oszczędzanie stało się przyzwyczajeniem, buduje swą przyszłość na najtrwalszych fundamentach“ spełniamy i spełniać będziemy z wiarą, że ucząc oszczędzania, przyczyniamy się do zapewnienia siły i potęgi Państwa. Związek Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie. Zastępca Prezesa Związku (—) J. S. Roziecki. Dyrektor Związku (—) J. Rożkowski“.

Nadto Prezydjum Związku celem uczczenia Jubileuszu, postanowiło złożyć ofiarę w wysokości zł. 5.000.— na Fundusz Obrony Narodowej.

Wezwano przytem zrzeszone Kasy do uczczenia Jubileuszu Pana Prezydenta podobnemi ofiarami na rzecz Funduszu Obrony Narodowej, w ramach możliwości finansowych każdej placówki.

2. UKONSTYTUOWANIE SIĘ ZARZĄDU ZWIĄZKU.

Na odbytem w dniu 4 czerwca r. b. zebraniu Zarządu Związku, zgodnie z § 20 statutu Związku, dokonano wyboru Zastępcy Prezesa Związku na rok 1936. W wyniku tajnego głosowania na stanowisko to powołano jednogłośnie ponownie p. Józefa Sobiesława Rozieckiego — Dyrektora Zarządzającego K. K. O. pow. Piotrkowskiego w Piotrkowie Trybunalskim.

3. PRAKTYKI WAKACYJNE DLA UCZĄCEJ SIĘ MŁODZIEŻY.

Celem przyjścia z pomocą młodzieży uczącej się w szkołach handlowych: średnich i wyższych, Zarząd Związku zwrócił się z apelem do wszystkich zrzeszonych K. K. O. o przydział praktyk biurowych w miesiącach wakacyjnych.

4. ZJAZD REGJONALNY DYREKTORÓW K. K. O. WOJ. ŁÓDZKIEGO.

W dn. 7 czerwca r. b. odbył się w Kaliszu pod przewodnictwem Zastępcy Prezesa Związku p. J. S. Rozieckiego regjonalny zjazd dyrektorów K. K. O. woj. Łódzkiego. W zjeździe, poza przedstawicielami Związku, z p. Dyrektorem Rożkowskim na czele, delegatem Urzędu Wojewódzkiego i przedstawicielami miejscowego samorządu w osobach p. Starosty Olszewskiego i Vice Prezydenta miasta p. Siwika, wzięli udział dyrektorowie wszystkich K. K. O. tamtejszego województwa. Prasę na zjeździe reprezentował p. L. Rubach, redaktor Nowoczesnej Spółki Wydawniczej w Warszawie. Zjazd obradował nad trzema referatami. Pierwszy z nich o charakterze sprawozdawczym wygłosił p. Dyr. Rożkowski, charakteryzując działalność K. K. O., w szczególności na terenie województw centralnych i wschodnich w pierwszych miesiącach roku bieżącego, na tle sytuacji ogólnej. Referent podkreślił stały wzrost wkładów oszczędnościowych w K. K. O. tego terenu, dynamiką swą przewyższający rozwój kapitalizacji reprezentowanej przez pozostałe K. K. O., jak też i przez niektóre inne typy instytucyj. Drugi skolei referat wygłosił p. Zg. Chudzyński, dyrektor K. K. O. m. Łodzi. Referent omówił zagadnienia wiążące się z polityką kredytową w dobie obecnej, przyczem wnioski swe opierał na zdobytem już przez K. K. O. doświadczeniu. Trzeci wreszcie referat, wygłoszony przez p. R. Zarębskiego, dyrektora K. K. O. pow. Kaliskiego dotyczył sprawy konwersji zobowiązań rolniczych oraz samorządowych.

Po zakończeniu obrad uczestnicy Zjazdu byli podejmowani obiadem, wydanym przez obie miejscowe K. K. O., a mianowicie K. K. O. m. Kalisza, oraz K. K. O. pow. Kaliskiego.

Kronika Krajowa

Walne zebranie Związku K. K. O. wojew. śląskiego.

W sobotę dn. 6 czerwca r. b. odbyło się w Katowicach pod przewodnictwem burmistrza miasta Rybnika Walne zebranie Związku Komunalnych Kas Oszczędności Województwa Śląskiego. Na zebraniu był obecny m. i. p. K. Kohlmann, Wicedyrektor Związku K. K. O. w Warszawie.

Po przyjęciu sprawozdania z działalności Związku za rok 1935, sprawozdania Komisji Rewizyjnej, uchwaleniu budżetu Związku na rok 1936 oraz po dokonaniu wyboru uzupełniającego 3 członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej — Zebranie uchwaliło jednomyślnie na wniosek Prezesa Związku, p. Dr. A. Kocura, ofiarować z funduszów K. K. O. 2 samoloty bojowe dla armji. W ten sposób komunalne kasy oszczędności na Śląsku dzięki swej ofiarności przyczynią się do zrealizowania akcji, rozpoczętej na terenie Śląska, aby oddać do dyspozycji armji 50 samolotów bojowych.

K. K. O. pow. stolińskiego w nowej siedzibie.

W najbardziej wysuniętym na wschód pow. stolińskim na Polesiu odbyła się w dniu 21 maja r. b. piękna uroczystość poświęcenia nowej własnej siedziby Komunalnej Kasy Oszczędności. W uroczystości tej wzięli udział liczni przedstawiciele władz, organizacyj i społeczeństwa w ilości przeszło 100 osób.

Po dokonaniu obrządku poświęcenia gmachu wygłoszono szereg przemówień, poczem obecni podpisali akt następującej treści: „Działo się w dniu 21 maja 1936 roku, w m. pow. Stolinie, przy ulicy Kościuszki Nr. 58, w on czas, kiedy Przewodniczącym Rady K. K. O. był Starosta Powiatowy Henryk Kintopf, zaś Dyrektorem Komunalnej Kasy Oszczędności Feliks Sobocki, aktu poświęcenia dokonał przy udziale przedstawicieli miejscowych władz i społeczeństwa ks. Piotr Tatarynowicz. Gmach wybudowany został własnym sumptem K. K. O. dla potrzeb rozwijającej się samorządowej instytucji finansowej, powołanej do życia w celu podniesienia stanu gospodarczego powiatu stolińskiego". Zamiast zwyczajowego przyjęcia Komunalna Kasa Oszczędności wyasygnowaną na ten cel sumę przeznaczyła na Fundusz Obrony Morskiej.

Nadmienić należy, że powołana do życia w 1927 roku placówka wykazuje stały rozwój, a świadczą o tem obroty które rocznie przekraczają 7 miljonów złotych. Kasa, gromadząc oszczędności i udzielając na cele produkcyjne pożyczek, przyczynia się do ożywienia i podniesienia stanu gospodarczego jednego z uboższych powiatów na Polesiu.

Widok nowej siedziby przedstawia zamieszczona fotografja.

Dzień Spółdzielczości.

W dniu 7 czerwca b. r. odbył się obchodzony w całym kraju Dzień Spółdzielczości. Z okazji święta spółdzielczości odbyło się w Warszawie otwarcie wystawy spółdzielczości spożywców, dokonane przez p. Wicepremjera Kwiatkowskiego.

W propagandzie spółdzielczości wzięło żywy udział Polskie Radjo, nadając reportaż z terenu spółdzielczego oraz specjalne słuchowisko spółdzielcze. Ciekawą imprezą były loty propagandowe samolotu „Społem", ufundowanego w swoim czasie przez spółdzielczość dla reprezentacji polskiej w challenge'u.

Ogólno-polski Zjazd Związku Pań Domu.

W dniu 4 czerwca b. r. odbył się w Warszawie V Zjazd delegatek z całej Polski Związku Pań Domu, pod protektoratem p. Marji Mościckiej, małżonki P. Prezydenta R. P., przy współudziale władz państwowych, samorządowych, prasy oraz licznych delegatek organizacyj kobiecych. W inauguracyjnem zebraniu wziął również udział przedstawiciel Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie i dwutygodnika „Oszczędność".

Z odczytanych sprawozdań i wygłoszonych referatów widać wyraźnie, jak intensywnie pracuje ta pożyteczna organizacja na odcinku u nas niedocenianym i zaniedbanym — nad organizacją gospodarstwa domowego, zekonomizowaniem wydatków codziennych, uzdrowieniem gospodarki pieniężnej rodzin, zrównoważeniem budżetów rodzinnych. Ta szara codzienna praca, nieefektowna może dla oka, stanowi doskonałe przygotowanie terenu m. i. dla racjonalnej propagandy oszczędności. Prawdziwa oszczędność może się rozwijać pomyślnie tylko przy zdrowej gospodarce pieniężnej rodziny. To też współpraca na tem polu z organizacjami kobiecemi, szczególniej ze Związkiem Pań Domu jest ze wszech miar wskazana i warta dużych wysiłków kierowników K. K. O.

Zrozumiała to dobrze P. K. O., która z okazji Zjazdu wydała ciekawą broszurę propagandową p. t. „Jak oszczędzać w gospodarstwie domowem", rozdawaną bezpłatnie wśród uczestników Zjazdu.

Jak pracują nasze lombardy?

W Nr. 21 „Polski Gospodarczej" ukazała się obszerna notatka n. t. Kredyt zastawniczy w latach kryzysu, której autor (A. S.), opierając się na opracowaniu G. U. St. omawia wpływ kryzysu na kredyt konsumcyjny. Poniższe dane czerpiemy z tej notatki.

W Polsce istnieje b. mała sieć lombardów, mimo, że lombardy należą u nas do najdawniejszych instytucyj kredytowych (dotychczas istnieje w Krakowie lombard, założony w 1587 r.). Czynnych lombardów jest zaledwie 28, z czego aż 17 na terenie Małopolski. Najliczniejszą grupę stanowią lombardy komunalnych kas oszczędności w liczbie 13 zakładów; prywatnych lombardów istnieje 6 (od 1926 r. 6 zakładów pry-

watnych uległo likwidacji), reszta to lombardy miejskie, dobroczynne i spółdzielcze.

Działalność lombardów przedstawiała się w latach 1926 — 1933 następująco:

	Liczba uwzględn. zakładów	Liczba pożyczek w tys.	Sumy pożyczek w milj. zł.	Przeciętna wysokość pożyczki
1926	23	329	26,1	79,2
1928	27	439	43,6	99,4
1929	26	466	52,9	113,5
1931	25	512	41,6	81,1
1933	26	569	32,1	56,4

Widzimy, że liczba udzielonych pożyczek stale wzrasta, szczególnie w latach kryzysowych, natomiast zmniejsza się suma pożyczek. Odpowiednio do tego spadła przeciętna wysokość pożyczek. Skutkiem kryzysu pogarsza się stan majątkowy jednostek, zmuszonych do korzystania z kredytu zastawniczego, wskutek czego coraz mniej wartościowe przedmioty są oddawane do lombardu. Głównie jednak na zmniejszenie się sum pożyczek wpłynął ogólny spadek cen, szczególnie kosztowności, stanowiących główny przedmiot zastawu.

W latach kryzysu zmniejszył się znacznie odsetek pożyczek spłaconych przez dłużników (spadek o 15%), wzrosła natomiast ilość pożyczek umorzonych przez sprzedaż zastawu, a więc niespłaconych przez dłużnika; wzrost w stosunku do 1928 r. wynosi tu 100%.

Trzy czwarte ogółu pożyczek są pożyczkami drobnemi, nie przekraczającemi zł. 50, zaledwie 11% stanowią pożyczki powyżej 100 zł., przyczem przeciętna kwota wynosi tu ok. 250 zł. Są to więc pożyczki typowo konsumcyjne.

Kredyt konsumcyjny jest kredytem drogim. Dużą rolę odgrywa tu ryzyko, związane z udzieleniem kredytu, skutkiem czego lombard musi wliczać do procentu poważną premję za ryzyko. Z drugiej strony stawki procentowe obejmują tu również wszelkie opłaty dodatkowe (za przechowanie, taksowanie) i manipulacyjne. Koszty własne zakładu są b. wysokie także i z tego powodu, że 75% wszystkich pożyczek — to pożyczki drobne. To też przeciętny koszt własny pożyczki 100 złotowej wynosi zł. 13.20. O tem należy pamiętać przy rozpatrywaniu ceny kredytu w lombardach (1933 r.):

Lombardy K. K. O.	12 — 18,5%
„ miejskie	12 — 24%
„ dobroczynne	15 — 18%
„ spółdzielcze	18%
„ akcyjne	18,5%
„ prywatne	18 — 18,5%

Najniższe oprocentowanie stosują lombardy K. K. O.

Wzrost liczby pożyczek drobnych oraz pogarszanie się ich „likwidalności“ wpłynęły ujemnie na wyniki gospodarcze działalności lombardów. W 1929 r. 22 lombardy wykazały zysk w wysokości zł. 1.068 zł., 3 zakłady stratę 20 tys. zł. W roku 1933 zysk wykazało 17 lombardów w wysokości 381 tys. zł., stratę zaś 6 lombardów na sumę 180 tys. zł.

Na zakończenie przedstawimy szereg cyfr, obrazujących rolę i rozwój lombardów K. K. O. i miejskich w porównaniu z innemi grupami lombardów.

	Lombardy K.K.O. i miejskie		Lombardy pozostałe	
	Liczba poż. w tys.	Suma poż. w milj.	Liczba poż. w tys.	Suma poż. w milj.
1926	142	8,0	187	18,1
1928	181	13,3	258	30,3
1929	198	16,6	268	36,3
1931	226	14,0	586	27,6
1933	293	13,2	276	18,9

Liczba udzielonych pożyczek w lombardach K. K. O. w stosunku do ogółu pożyczek we wszystkich lombardach wzrosła z 43,2% na 51,5%, a suma pożyczek z 30,6% na 41,1%.

Ten wzrost roli lombardów K. K. O. i miejskich jest objawem dodatnim, zważywszy, że celem ich nie jest osiągnięcie zysku, lecz realizowanie pewnych celów społecznych w zakresie udostępnienia kredytu konsumcyjnego, który jest niezmiernie podatny na nadużycia ze strony prywatnych kredytodawców.

Wiadomości zagraniczne

Niemieckie kasy oszczędności w r. 1935.

Niedawno ukazało się sprawozdanie Związku Kas Oszczędności i Organizacji Żyrowej w Niemczech z działalności w roku 1935.

Rok ubiegły był dla kas niemieckich naogół pomyślny. Wkłady wzrosły o wiele więcej, niż w 2 latach poprzednich. Nadwyżka wpłat w ciągu roku wyniosła 515 milj. Rm., gdy w r. 1934 wynosiła 251 milj. Jeśli uwzględnimy procenty od wkładów, wynoszące ok. 400 milj., bonifikaty z tytułu rewaloryzacji i inne pozycje na rachunku wkładów, otrzymamy przyrost wkładów ok. 990 milj. Rm. Ogólna suma wkładów oszczędnościowych wynosi obecnie 13.670 milj. Rm. Wkłady na rach. bieżących i żyrowe wzrosły o 278 milj., gdy w roku 1934 tylko o 150 milj. Rm. Ogółem suma wszelkich wkładów w kasach oszczędności i kasach żyrowych (w Saksonji) wzrosła o 1.268 milj. Rm., osiągając sumę przeszło 15 miljardów Rm.

Wzrost wkładów pozwolił kasom na odpowiednie finansowanie gospodarstwa publicznego i prywatnego. Szczególnie powiększyła się działalność kas na polu finansowania gospodarki publicznej w związku z państwową polityką aktywizacji gospodarczej kraju. Z tego tytułu kasy wzięły żywy udział w subskrypcji 4½% pożyczki Rzeszy i w konwersji zadłużenia komunalnego. Wzrósł wskutek tego ogromnie w kasach portfel papierów wartościowych. Suma pożyczek hipotecznych wzrosła o 132 milj. do kwoty 6½ miljarda Rm. Należy zaznaczyć, że kasy przechodzą coraz bardziej na pożyczki hipoteczne amortyzacyjne. Stopa amortyzacji wynosi przeważnie ½ lub 2% kapitału. Suma pożyczek krótkoterminowych nie zmieniła się, wzrosła jednak liczba pożyczek. W ten sposób typ kredytu drobnego i średniego coraz więcej występuje w kasach niemieckich..

Rezerwy płynne kas wzrosły poważnie, aczkolwiek wzrost ten nie uwidacznia się wyraźnie wskutek skonwertowania dużych sum, złożonych na rachunkach w centralach żyrowych, na pożyczkę państwową. W myśl ustawy kredytowej sumy te formalnie uznać należy za płynną rezerwę.

Na dochodowość kas wpłynęło poważnie zmniejszenie marży procentowej ze 1.88% na 1.60%, a więc o 0,28%. Ciekawą jest rzeczą, że część wkładów z wypowiedzeniem ustawowem, (oprocentowanych na 3%) zostało zamienionych na wkłady długoterminowe, wyżej oprocentowane. Dowodzi to, że

wkłady są jednak wrażliwe na wysokość stopy procentowej, skoro różnica 7/8% wystarczała, aby wkład krótkoterminowy zamienić na wkład z wypowiedzeniem rocznem.

Przeciw używaniu ,,książeczek oszczędnościowych" w celach reklamowych przez kupców.

W Niemczech, podobnie zresztą jak ostatnio w niektórych miejscowościach w Polsce, drobni kupcy, szczególnie kolonjalni, zaczęli wydawać klientom w celach reklamowych kartoniki pod nazwą „książeczek oszczędności", na których wkleja się znaczki rabatowe, udzielane klientom przy zakupie towarów. Ponieważ zachodzi obawa, że używanie tej nazwy mogłoby się przyczynić do utożsamiania tych kartoników z książeczkami kas oszczędności, przeto grupa korporacyjna handlu detalicznego wystąpiła z projektem, aby kartoniki te otrzymały nazwę „książeczek" wzgl. „zeszytów rabatowych".

Organizowanie oszczędności wśród młodzieży szwedzkiej.

Ostatnio wielkie stowarzyszenia młodzieży szwedzkiej zajmowały się sprawą znalezienia właściwych środków i metod pobudzenia i rozwijania zmysłu oszczędności wśród młodzieży. Co jest specjalnie znamienne, to fakt, że inicjatywa w tym kierunku wyszła od rządu, który kilkakrotnie omawiał zagadnienie organizowania stowarzyszeń oszczędnościowych młodzieży.

Zarząd Związku Szwedzkich Kas Oszczędności uważa, że wzbudzenie zainteresowania młodzieży ruchem oszczędnościowym — należy do kardynalnych obowiązków samych kas oszczędności. W tym celu zwrócił się z wezwaniem do wszystkich kas w kraju, dając zarazem wskazówki, jak należy organizować kluby oszczędnościowe wśród młodzieży i jak unormować ich współpracę z miejscowemi kasami oszczędności. Niektóre kasy oszczędności posiadają pracowników specjalnie wyznaczonych do pełnienia tych zadań. Obok tego Zarząd Związku zapowiada urządzenie konferencyj, które mają dać kasom wskazówki, jak powinny postępować, aby zacieśnić współpracę ze stowarzyszeniami młodzieży o charakterze politycznym, kulturalnym, ideowym.

Oszczędność w Argentynie.

Do instytucyj, gromadzących drobne oszczędności w Argentynie zaliczyć można Pocztową Kasę Oszczędności, Państwowy Bank Hipoteczny i Miejski Bank Pożyczkowy. Czystą bankowość reprezentuje przedewszystkiem Bank Narodowy Argentyński, banki państwowe i banki zagraniczne.

Jeżeli chodzi o ruch wkładów oszczędnościowych, to okazuje się, że okres kryzysu zasadniczo nie odbił się na nich ujemnie; w przeciwieństwie do wkładów bankowych (za wyjątkiem Banku Narodowego), wkłady w instytucjach oszczędnościowych stale wzrastają. W roku 1935 wkłady w nich wzrosły o 15,2 miljony pesos czyli o 9,31%, przyczem najsilniej wzrosły wkłady w Banku Hipotecznym (o 21,27%), najsłabiej w Banku Miejskim (o 3,51%).

Wkłady w instytucjach bankowych zmniejszyły się globalnie o 6,7 milj. pesos, a nie licząc Banku Narodowego, o 22,5 milj.

Stan wkładów w instytucjach oszczędnościowych przedstawiał się w ostatnich latach następująco (w milj. pesos):

	1933	1934	1935
Pocztowa Kasa Oszczędności	95.3	98.9	106.0
Państwowy Bank Hipoteczny	30.2	32.9	39.9
Miejski Bank Pożyczkowy	26.8	31.3	32.4

Przegląd prasy

Przeciw dewaluacji.

W Nr. 116 „*Codziennej Gazety Handlowej*" zamieszczono obszerne sprawozdanie z referatu p. J. Rakowskiego, zastępcy dyrektora gabinetu Ministra Skarbu, wygłoszonego na zebraniu Stowarzyszenia Przedstawicieli Handlowych w Warszawie. Na tem miejscu ograniczymy się do ustępów przemówienia, dotyczących naszej polityki walutowej.

Podkreślając na podstawie analizy naszej sytuacji gospodarczej obronny charakter zarządzeń dewizowych, których celem jest umożliwienie utrzymania dotychczasowej linji programu gospodarczego — p. Rakowski dobitnie określił wszelkie wiązanie przepisów dewizowych z rzekomemi zamiarami dewaluacji złotego jako całkowicie bezzasadne i jako „środek wyrafinowej tortury, zrodzonej przez plotkarstwo, a dezorganizujący życie gospodarcze i szkodzący zarazem w wysokim stopniu interesom państwa".

„Program gospodarczy, który wychodzi z założenia równowagi budżetowej i który na tej równowadze opiera rozwój życia ekonomicznego kraju — stwierdził dalej p. Rakowski — nie dopuszcza w naszych warunkach myśli o dewaluacji. Gdyby przyjąć teoretycznie myśl, że może być przeprowadzona dewaluacja złotego o ⅓ jego obecnej wartości, to według obliczeń budżet państwa stałby się natychmiast deficytowy na kwotę conajmniej 150 milj. zł. Dewaluacja spowodowałaby zwyżkę kosztów utrzymania do 15 proc., co wpłynęłoby ujemnie nietylko na interesy szerokich warstw pracowniczych, ale także — na budżet przyczem wzrosłoby automatycznie nasze zadłużenie wobec zagranicy. Zdaniem p. Rakowskiego, pieniądz jest stałym tak długo, jak długo na straży jego stałości stoi wola Państwa i wola jego obywateli. Wola Państwa utrzymania kursu złotego nie ulega najmniejszej wątpliwości. Wola społeczeństwa przejawić się winna w spokojnem ustosunkowaniu się do poszczególnych zjawisk gospodarczych i prób szerzenia zamętu".

W dyskusji zabrał głos m. i. prof. E. Lipiński, stwierdzając, że koszty produkcji można zmniejszyć jedynie drogą powiększenia samej produkcji przez wykorzystanie optimum zdolności produkcyjnej zakładów.

„Dewaluacja w naszych warunkach byłaby największym błędem ,jaki możnaby popełnić. Oprócz bowiem deficytu budżetowego wywołałaby ona deficyt bilansu płatniczego. Polska musi sprowadzać wielkie ilości surowca z zagranicy, co przy ich obecnej tendencji zwyżkowej zwiększyłoby znacznie ceny koniecznego importu, spowodowałoby zwyżkę kosztów produkcji i zmniejszyłoby naszą zdolność konkurencyjną. Bilans płatniczy miałby wówczas deficyt w sumie 500 milj. zł., którego przy obecnym stanie rynków zagranicznych absolutnie nie moglibyśmy wyrównać eksportem.

Jestem przekonany — oświadczył dalej prof. Lipiński, — że jeśli wydarzenia polityczne temu nie przeszkodzą, powinna przyjść i u nas poprawa sytuacji, sygnalizowana już przez poprawę w Anglji, Skandynawji, haussę w Ameryce i t. d. Przepisy dewizowe, które są zwyczajną samoobroną, będą mogły być wówczas zniesione, jak również będą mogły być usunięte innę więzy, krępujące życie gospodarcze".

To wyraźne wystąpienie prof. Lipińskiego przeciwko dewaluacji jest b. znamienne, jeśli się zważy, że dotychczasowe jego poglądy w tej sprawie częstokroć nasuwały pewne wątpliwości.

Centralizacja czy decentralizacja oszczędności?

Prof. H. Tennenbaum, autor znanej pracy „Struktura gospodarstwa polskiego", zamieścił w Nr. 9 „Gospodarki Narodowej" b. ciekawy artykuł p. t. „Zmiana roli P. K. O. w świetle zapowiedzi programowych Ministra Skarbu". Autor wychodzi z założenia, że obecnie program i zakres działalności trzech państwowych instytucyj finansowych jest dość ściśle rozgraniczony: B. G. K. i P. B. Rolny mają charakter instytucyj czynnych (udzielają kredytów na oznaczone cele), P. K. O. — charakter bierny (przyjmuje wkłady i lokuje je w papierach państwowych i emitowanych przez oba banki państwowe).

„Cechą tego nadmiernie scentralizowanego aparatu kredytowego jest rozprowadzanie po całym kraju kredytów przez banki państwowe, dla których dostawcą środków są Skarb Państwa, P. K. O. i ubezpieczalnie społeczne, które ze swej strony ściągają środki z całego kraju...

...Zbieranie rozproszonych środków w tym celu, aby je potem rozprowadzać w drobnych dawkach... powoduje znaczne koszty; czyż nie lepiej popierać tworzenie niewielkich lokalnych rezerwoarów, przeznaczających zebrane środki na udzielanie kredytów na bezpośrednio przyległym szczupłym lokalnym obszarze; takiemi lokalnemi rezerwoarami są teraz komunalne kasy oszczędności, kasy gminne i spółdzielnie".

Prawda, że państwo i związki komunalne muszą mieć możność lokowania emitowanych przez siebie walorów. Lecz, zdaniem Autora, nawet tego zadania mogą podjąć się, obok P. K. O., lokalne instytucje kredytowe, co ma miejsce z zupełnem powodzeniem w Niemczech.

Zapowiedź Min. Skarbu, że Skarb ma zamiar zrezygnować z korzystania z pomocy P. K. O. i pozostawić zbierane przez nią środki na potrzeby życia gospodarczego — musi zdaniem prof. Tennenbauma zmienić dotychczasowy charakter działalności P. K. O. W jakim kierunku pójdzie nowa polityka P. K. O. — zapytuje Autor. Obie ewentualności: zarówno przejście P. K. O. do uprawiania bezpośrednich operacyj kredytowych, jak i kosztowne doprowadzanie zebranych środków do lokalnych instytucyj kredytowych — nie wydają się Autorowi wskazane. W takim razie rola P. K. O. upodobniłaby się do zadań istniejących już 2 banków państwowych.

„...Trzy państwowe instytucje kredytowe robiłyby jednocześnie jedno i to samo. Tak np. jeszcze w tej chwili B. G. K. przyjmuje wkłady oszczędnościowe, nadomiar wyposażone w gwarancję Skarbu Państwa, gdy w tym samym czasie wkłady w P. K. O. nie korzystają z tego przywileju; gdyby jeszcze nadomiar wszystkiego P. K. O. podjęła się operacyj czynnych, nastąpiłoby upodobnienie P. K. O. do B. G. K.".

Z drugiej strony prof. Tennenbaum podkreśla, że możność łatwego korzystania przez Skarb z pomocy P. K. O. wzmaga pokusę do korzystania z niej.

„Ministrowie skarbu zachowaliby się w przeszłości niewątpliwie ostrożniej i powściągliwiej, gdyby nie mieli pod ręką P. K. O. pochopnej do udzielania Skarbowi pomocy, a musieli apelować do jawnej emisji bonów skarbowych lub kredytu w Banku Polskim".

W konkluzji swych wywodów prof. Tennenbaum wypowiada się w następujący sposób:

„Żyjemy w okresie, gdy nie tylko w Polsce, ale i w innych krajach, nastroje wkładców stają się zagadnieniem ważnem. Jasne jest, że atak wkładców, przypuszczony do tysiąca instytucyj lokalnych, a zatem mający cechy partyzanckiej tyraljerki, jest daleko mniej nieprzyjemny, niż skoncentrowany ich atak na scentralizowaną, państwową instytucję oszczędnościową. P.K.O. staje się czułym, newralgicznym punktem polskiego aparatu kredytowego. Zdawałoby się przeto najzupełniej wskazane, aby państwowa polityka kredytowa stopniowo zarzucała politykę koncentrowania wkładów oszczędnościowych w P. K. O., a starała się je skierowywać do lokalnych instytucyj kredytowych. Instytucja, która zdawało się, będzie posłusznym służką, może się stać kłopotliwą, nadmiernie absorbującą uwagę mocodawcy i zakłócającą jego spokój osobą".

Łatwo zauważyć, że niektóre z tych wywodów, wobec nowego exposé p. Wicepremjera, stają się nieaktualne.

Z książek i wydawnictw

Nowa bajeczka propagandowa.

„Mysi ród" — wesołe i smutne przygody Pifa, Pafa i Pufa. Bajeczka z ilustracjami dla dzieci i starszych. Napisał Kazimierz Słomski, ilustrowała A. Okońska. Poznań 1936, wydawnictwo „Gazetki Oszczędnościowej", str. 52.

Wydana świeżo wierszowana bajeczka „Mysi ród" jest drugiem po „Cudownej podróży" (wyd. S. I. W.) wydawnictwem tego rodzaju, bardzo pożytecznem ze względu na formę i treść dla propagandy wśród dzieci szkolnych. Cechą wyróżniającą nową bajeczkę pióra K. Słomskiego jest gładki, żywy i jędrny wiersz, b. staranna szata zewnętrzna, treść pogodna, obficie ilustrowana rysunkami i dyskretnie ukryty sens moralny — propagandowy. Na pewien minus byśmy zapisali pewną „szarzyznę" akcji, brak niezwykłych zdarzeń, które — naszem zdaniem — są pożądane w bajeczce, gdyż działając silniej na wyobraźnię młodocianego czytelnika, silniej utrwalają w jego umyśle sens moralny. Jednakże wspomniane wyżej zalety oraz stosunkowo niewysoka cena (przy odbiorze 100 egz. 68 gr. za egzemplarz), czynią z niej dobry materjał propagandowy, który należałoby wykorzystać obecnie, z okazji zbliżającego się końca roku szkolnego, na upominki dla dzieci.

Kasy oszczędności na świecie.

„Les Caisses d'Epargne dans le monde". Wydawnictwo Institut International de l'Epargne (Międzynarodowego Instytutu Oszczędnościowego), Milano 1936, str. IX+260.

Wiadomości o kasach oszczędności poszczególnych krajów można było dotychczas czerpać z oficjalnych sprawozdań Kongresów Międzynarodowych Oszczędności (dotychczas 2 tomy), z organu oficjalnego Instytutu („L'Epargne du Monde") oraz czasopism Związków Kas poszczególnych krajów. Materjały te są b. niedostateczne. Sprawozdania Kongresów są przestarzałe (1924 i 1929 r.) i zawierają materjały grupowanego według niektórych specjalnych tematów; L'Epargne du Monde daje materjały z konieczności rozproszkowane, fragmentaryczne, kronikarskie; to samo dotyczy różnojęzycznych czasopism fachowych Kas poszczególnych krajów, przyczem dochodzą tu trudności językowe.

W tych warunkach wydana ostatnio publikacja Instytutu o Kasach Oszczędności na świecie nietylko zapełnia istniejącą w tej dziedzinie lukę, ale przez zwięzłe ujęcie materjału ułożonego dość systematycznie, opartego na pierwszorzędnych źródłach i uwzględniającego ostatnie czasy (do 1934 włącznie) — stanowi doskonały informator, nieodzowny podręcznik dla każdego działacza na polu oszczędności, który pragnie się orjentować w ustroju i działalności kas oszczędności zagranicą.

Praca dzieli się na 3 części. Pierwsza, ogromnie ciekawa, zawiera rzut oka ogólny na kasy oszczędności i ich Związki, uzupełniony bibljografją ogólną. Materjał ugrupowany systematycznie podaje w sposób porównawczy wiadomości o strukturze prawnej Kas, organizacji, operacjach, nadzorze i t. p., krajowych Związkach Kas, centralach finansowych i Instytucie Międzynarodowym. Część druga, zasadnicza, obejmuje monografje Kas w 38 krajach Europy, Australji, Ameryki, Afryki i Azji. Opisy oparte są również na pewnym schemacie: dane statystyczne i wykresy, pogląd na historję i rozwój Kas, zasadnicze przepisy prawne, nadzór państwowy, organizacja Kas, operacje, podział zysków, fundusze gwarancyjne, Związki Kas, centrale finansowe, organy prasowe, propaganda i krótka bibljografja szczegółowa. Wreszcie część trzecia podaje zbiorowe zestawienia statystyczne.

Z zadowoleniem musimy podkreślić, że dział polski należy do najobszerniej potraktowanych monografij, obejmując K. K. O. i P. K. O.

Cena wydawnictwa wynosi lirów 15 i jest do nabycia w „Institut International de l'Epargne", Milano, via Monte di Pietà 11.

O.

STATYSTYKA

Stan wkładów w kasach oszczędności na dzień 30. IV 1936 r. według danych G. U. S.

Tysiące złotych.

Rodzaje kąs oszczędności Województwa	Liczba kas 30.IV.36	OGOŁEM			Wkłady na książeczkach oszczędnościowych *a*			Wkłady na rachunkach czekowych *b*, bieżących i otwartego kredytu		
		29.II	31.III	30.IV	29.II	31.III	30.IV	29.II	31.III	30.IV
P. K. O.	**1**	**881 493**	**860 979**	**842 894**	**700 064**	**689 070**	**672 830**	**181 429**	**171 909**	**170 064**
Komunalne Kasy Oszczędności *c*	**362**	**701 469**	**702 159**	**684 811**	**634 403**	**634 539**	**621 226**	**67 066**	**67 620**	**63 585**
Miejskie	128	465 983	464 922	451 822	419 491	419 273	409 751	46 492	45 649	42 071
Powiatowe	228	230 557	232 446	228 375	210 843	211 265	207 651	19 714	21 181	20 724
Związków międzykomunalnych	5	3 365	3 266	3 217	3 019	2 954	2 885	346	312	332
Wojewódzka	1	1 564	1 525	1 397	1 050	1 047	939	514	478	458
M. st. Warszawa	1	107 309	107 912	102 798	82 188	83 623	82 283	25 121	24 289	20 515
Warszawa	25	33 237	33 670	33 600	30 265	30 295	30 292	2 972	3 375	3 308
Łódź	17	13 240	13 617	13 924	11 157	11 282	11 276	2 083	2 335	2 648
Kielce	18	14 550	14 660	14 703	12 663	12 526	12 366	1 887	2 134	2 337
Lublin	19	7 028	7 286	7 252	6 113	6 226	6 268	915	1 060	984
Białystok	14	4 920	5 130	5 216	4 201	4 249	4 283	719	881	933
Wilno	8	6 830	6 954	6 814	5 630	5 727	5 628	1 200	1 227	1 186
Nowogródek	8	1 520	1 539	1 565	1 252	1 264	1 238	268	275	327
Polesie	9	1 958	2 016	1 051	1 604	1 552	1 531	354	464	520
Wołyń	14	3 677	3 775	3 671	2 809	2 832	2 852	868	943	819
Poznań	74	107 557	107 601	106 323	99 757	100 033	98 974	7 800	7 568	7 349
Pomorze	41	36 892	36 690	36 362	31 614	31 383	30 745	5 278	5 307	5 617
Śląsk	18	131 327	131 169	127 997	123 492	123 468	120 790	7 835	7 701	7 207
Kraków	24	129 111	128 231	123 238	124 798	124 058	119 321	4 313	4 173	3 917
Lwów	37	82 677	82 175	80 277	77 791	77 190	74 957	4 886	4 985	5 320
Stanisławów	17	12 858	12 680	12 315	12 575	12 310	12 009	283	370	306
Tarnopol	18	6 778	7 054	6 705	6 494	6 521	6 413	284	533	292
Inne kasy *d*	**2**	**34 903**	**34 317**	**32 901**	**34 726**	**34 096**	**32 713**	**177**	**221**	**34 809**

a Bez sum, figurujących na książeczkach oszczędnościowych, wystawionych przez K. K. O. przed wejściem w życie Rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 24.X 1934 r. o K. K. O., na rzecz państwowych, samorządowych i innych prawno-publicznych instytucyj finansowych i ubezpieczeń społecznych z tytułu udzielonych kasom przez te instytucje kredytów. *b* R-ki czekowe w P. K. O. *c* Wobec nienadesłania sprawozdań dla 4 kas w m. kwietniu wzięto sumy z miesiąca marca. *d* Galicyjska Kasa Oszczędności we Lwowie i Ukraińska Szczadnycia w Przemyślu.

Źródło: Sprawozdania miesięczne kas.

NADESŁANE

„*Rolnik - Ekonomista*" Nr. 10 zawiera artykuły: St. Gryziewicza — „Surowce cz. IV zakres problemu"; J. Łosia — „25 lat pracy nad uszlachetnieniem jęczmienia"; S. Gr. — „Próba szacunku spożycia środków żywności przez ludność rolniczą". Działalność Izb i Organizacyj Rolniczych, przegląd rynków: zbożowych, jajczarskich, rybnych i drzewnych. Przegląd wydawnictw i statystyka zamykają numer.

Redaktor odpowiedzialny: **Bolesław Obszyński.** Wydawca: **Samorządowy Instytut Wydawniczy sp. z o. o.**

Drukarnia Samorządow. Instytutu Wydawn. w Warszawie, ul. Miodowa Nr. 6. Tel. 682-18.

BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 1935 R. KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI POWIATU KOWELSKIEGO W KOWLU.

Stan czynny.

	W tem w wal. obcych Zł.	Zł.	Zł.
1. Kasa i sumy do dyspozycji:			
a) gotowizna		32.348,03	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		665,37	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych		19,480 00	
d) pozostałość w innych K. K. O.			
e) bony inwestycyjne			52.493,40
2. Kupony			
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe		5 309 00	
c) listy zastawne i obligacje			
d) obligacje Związków Komunalnych			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych		2.725,00	8 034,00
5. Banki i K. K. O. „Loro"			1.571,30
6. Banki i K. K. O. Nostro			16.590,00
7. Weksle zdyskontowane (24 kont)			15.563,60
8. Pożyczki wekslowe (494 kont)			249.041,61
9. Weksle protestowane			
a) pochodzące z dys. i poż. wekslowych (122 kont)		10.492,60	
b) pochodzące z inn. kredytów (1 kont)		6.641,00	17.133,60
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu:			
a) zabezpieczone pap. wartośc. (1 kont)		1.153,00	
b) zabezpieczone hipoteką			
c) zabezpiecz. in. wartośc. (.... kont)		13.087,00	14.240,00
11. Pożyczki terminowe na zastaw:			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędności (907 kont)		57 190,25	
b) innych wartości (.... kont)			
c) pożyczki zakładu zastawniczego			57.190,25
12. Pożyczki na skrypty dłużne			
13. Pożyczki hipoteczne			
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdzonych przez Komitet Konwers. Banku Akceptac. (116 kont)			39.955,00
15. Odsetki zaległe			
16. Nieruchomości			
17. Ruchomości			3.282,50
18. Różne			2.947,09
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			935,61
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			
Razem			478.977,96
21. Depozyty			191.245,84
22. Udzielone gwarancje			
23. Inkaso			74.422,21
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego			
25. Pokrycia Funduszu Emerytalnego			
Ogółem			744 646,01

Stan bierny.

	W tem w wal. obcych Zł.	Zł.	Zł.
1. Kapitał zakładowy		60.000,00	
2. Fundusz zasobowy		1.870 64	
3. Fundusze specjalne:			
a) darowizny na budowę własn. gmachu		3.136,96	
b)			65.007,60
4. Fundusz wyrównawczy			
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości			
6. Wkłady oszczędnościowe instytucyj państwowych, samorządowych i innych prawno - publicznych			
a) bezterminowe (5 kont)		3.562.37	
b) terminowe (1 kont)		63.462,20	67.024,57
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno - prywatnych:			
a) bezterminowe (1483 kont)		105.965.42	
b) terminowe do 3 miesięcy (.... kont)			
c) terminowe ponad 3 miesiące i warunkowe (.... kont)			105.965,42
8. Rach. bieżące*) (czek., przekaz. i t. p.)			
a) instytucyj państw., samorząd. i innych prawno-publ. (20 kont)		17.381,00	
b) osób fizycznych i prawno - prywatnych (42 kont)		27.057,54	44.438,54
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			35.745,00
10. Zobowiązania inkasowe			221,80
11. Redyskonto weksli:			
a) w Banku Polskim			
b) w Bankach Państwowych		8.330,00	
c) w Bankach Komunalnych i K. K. O.			
d) w innych instytucjach kredytowych.			8 330.00
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac.			
13. Zastaw papierów wartościowych			
14. Kredyty udzielone Kasie:			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe		137 952,00	
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.			
d) przez inne instytucje			137.952,00
15. Banki i K. K. O. „Loro"			
16. Banki i K. K. O. „Nostro"			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne			
19. Różne			9.991.64
20. Sumy przechodnie (rozlicz. międzyokr).			4.185,58
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy		115,81	115,81
Razem			478.977,96
22. Różni za depozyty			191.245,84
23. Zobow. z tytułu udzielonych gwarancyj.			
24. Różni za inkaso			74.422,21
25. Bank Akceptacyjny			
26. Fundusz Emerytalny			
Ogółem			744.646,01

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1935 ROK.

Straty.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki wypłacone i dopisane:		
a) od wkładów oszczędnościowych	8 587,93	
b) od rachunków bieżących	1 959,27	
c) od redyskonta weksli	917,41	
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie	10.864 72	
e) różne inne	342,44	22 671,77
2. Prowizje wypłacone		640,10
3. Koszty administracyjne:		
a) wydatki osobowe	25 535,45	
b) świadczenia socjalne	2 258,74	
c) wydatki rzeczowe	8.638,19	36.432,38
4. Podatki i opłaty skarbowe		
5. Amortyzacja:		
a) nieruchomości		
b) ruchomości	1.021,88	1.021,88
6. Odpisy na dłużnikach		6.720,46
7. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartościowych		
9. Różne		1 580,85
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego.		
11. Nadwyżka		115,81
Razem		69.183,25

Zyski.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki pobrane i dopisane		
a) od weksli	17 541,55	
b) od rachunków bieżących	20.629,16	
c) od pożyczek terminowych na zastaw	4.334,72	
d) od pożyczek na skrypty dłużne		
e) od pożyczek i wierzytelności hipoteczn.		
f) od papierów wartościowych	50,00	
g) od K. K. O. i Banków	1 429,85	
h) różne inne	865,58	44 850,86
2. Prowizje pobrane		17.440,94
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.		
5. Dochód netto z nieruchomości		
6. Odzyskane straty		
7. Opłaty na koszty administracji		6.891,45
8. Różne dochody		
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych		
10. Strata		
Razem		69.183,25

Komisja Rewizyjna:
(—) **M. Filuk**
(—) **J. Wojtas**
(—) **F. Prystupa**

Zarząd:
(—) **J. Grochowski**
(—) **Ks. W. Szpaczyński**
(—) **W. Gutkowski**

Buchalter: (—) **G. Dobrzyński**

BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 1935 R. KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI POWIATU OPOCZYŃSKIEGO W OPOCZNIE.

Stan czynny.

	w tem w wal. obcych zł.	Zł.	Zł.
1. Kasa i sumy do dyspozycji . . .			
a) gotowizna		8.649,36	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		11.118,81	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych . . .		29.371,00	
d) pozostałość w innych K. K. O. .			
e) bony inwestycyjne			49.139,17
2. Kupony			
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe:			
a) bilety skarbowe		35.000,00	
b) papiery państwowe		1.460,00	
c) listy zastawne i obligacje . .			
d) obligacje związków komunalnych .			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bank. Komunaln. . .		4.574,00	41.034,00
5. Banki i K. K. O. Loro			
6. Banki i K. K. O. Nostro . . .			
7. Weksle zdyskontowane (411 kont) .			120.853,35
8. Pożyczki wekslowe (877 kont) . .			66 168,69
9. Weksle protestowane			
a) pochodzące z dysk. i poż. wekslowych (516 kont)		54.166,56	
b) poch. z innych kredytów (.... kont)			54.166,56
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu			
a) zabezp. papierami wart. (.... kont)			
b) zabezpieczone hipoteką (.... kont) .			
c) zabezp. innemi wartościami (1 kont)		12.144,65	12.144,65
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) pap. wart. i książeczek oszcz. (37 k.)		3.664,00	
b) innych wartoci			
c) pożyczki zakładu zastawniczego .			3.664,00
12. Pożyczki na skrypty dłużne (.... kont)			
13. Pożyczki hipoteczne (.... kont) . .			
14. Należności z tyt. układów konwers. zatwierdzonych przez Komitet Konwers. Banku Akceptacyjnego (187 kont) .			57.076,29
15. Odsetki zaległe			
16. Nieruchomości			
17. Ruchomości			2.658,42
18. Różne			9.459,59
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy . . .			
Razem . .			416.364,72
21. Depozyty			91.557,05
22. Udzielone gwarancje			75.000,00
23. Inkaso			29.735,05
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego . .			
25. Pokrycie Funduszu Eemerytalnego .			
Ogółem. .			612.656,82

Stan bierny.

	w tem w wal. obcych zł.	Zł.	Zł.
1. Kapitał zakładowy			100.000,00
2. Fundusz zasobowy			
3. Fundusze specjalne			13.405,56
a)			
b)			
4. Fundusz wyrównawczy			
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości .			
6. Wkłady oszczędnościowe instytucyj państwowych, samorządowych i innych prawno - publicznych *			
a) bezterminowe (75 kont) . . .		57.076,17	
b) terminowe (2 kont)		62.173,30	120.149,47
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno - prywatnych *)			
a) bezterminowe (335 kont) . . .		109.228,10	
b) terminowe do 3 miesięcy (29 kont)		48.082,98	
c) termin. ponad 3 m. i warunk. (... k.)			157.311,08
8. Rachunki bieżące:			
a) instytucyj państw., samorząd. i innych prawno-publ. (3 kont) . .		361,31	
b) osób fizycznych i prawno-prywatnych (10 kont)		10.755,23	11.116,54
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			
10. Zobowiązania inkasowe			149,50
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim			
b) w Bankach Państwowych . . .			
c) w Bankach Komunalnych i K.K.O.			
d) w innych instytucjach kredytowych.			
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac. .			
13. Zastaw papierów wartościowych . .			
14. Kredyty udzielone Kasie			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe . . .		9.100,00	
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.			
d) przez inne instytucje			9.100,00
15. Banki i K. K. O. Loro			24,70
16. Banki i K. K. O. Nostro . . .			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne . . .			
19. Różne			1.386,62
20. Sumy przechodnie (rozlicz. międzyokr.)			2.639,89
a) odsetki za lata przyszłe . . .			
b) inne			
21. Nadwyżki: a) z lat ubiegłych . .			
b) za rok sprawozdawczy .			1.081,36
Razem . .			416.364,72
22. Różni za depozyty			91.557,05
23. Zobow. z tytułu udzielonych gwarancyj.			75.000 00
24. Różni za inkaso			29.735,05
25. Bank Akceptacyjny			
26. Fundusz Emerytalny			
Ogółem . .			612.656 82

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1934 ROK.

Straty.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki wypłacone i dopisane		
a) od wkładów oszczędnościowych . .	13.686,94	
b) od rachunków bieżących . . .	836,08	
c) od redyskonta weksli	273,63	
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie	69,88	
e) różne inne		13.866,53
2. Prowizje wypłacone		66,20
3. Koszty administracyjne		
a) wydatki osobowe		
b) świadczenia socjalne	16.024,00	
c) wydatki rzeczowe	1.730,76	
d) propaganda	4.527,72	22.282,48
4. Podatki i opłaty skarbowe . . .		
5. Amortyzacja		
a) nieruchomości		
b) ruchomości	295,35	295,35
6. Odpisy na dłużnikach		
7. Różnice kurs. na r-kach w walut. obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartościowych		
9. Różne		5.643,08
10. Dotacja na rzecz funduszu wyrównaw.		
11. Nadwyżka		1.081,36
Razem . .		43.235,00

Zyski.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki pobrane i dopisane		
a) od weksli	29.895 36	
b) od rachunków bieżących . . .	1.182,10	
c) od pożyczek terminowych na zastaw .	365,50	
d) od pożyczek na skrypty dłużne . .		
e) od pożyczek i wierzytelności hipoteczn.		
f) od papierów wartościowych . . .	1.856,00	
g) od K. K. O. i Banków . . .	893,88	
h) różne inne		34.192,84
2. Prowizje pobrane		2.123,68
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc. .		
5. Dochód netto z nieruchomości . . .		
6. Odzyskane straty		
7. Opłaty na koszty administracji . . .		6.918,48
8. Różne dochody		
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych		
10. Strata		
Razem . .		43.235,00

Przewodniczący Komisji Rewizyjnej:
(—) **Franciszek Marchwicki**
Członkowie Komisji Rewizyjnej:
(—) **Władysław Michalski**
(—) **Stanisław Tarnawski**
p. o. Dyrektora: (—) **Leon Rott**

Księgowy: (—) **Zygmunt Wnuk**
Naczelnik Zarządu:
(—) **Wacław Czernic**
Członkowie Zarządu:
(—) **Jan Zdrojewski**
(—) **Józef Januszewski**

BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 1935 R.

KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI POWIATU RAWSKIEGO W RAWIE-MAZOWIECKIEJ.

Stan czynny.

	W tem w wal. obcych zł.	Zł.	Zł.
1. Kasa i sumy do dyspozycji:			
a) gotowizna		10.456.88	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		7.295,08	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych . . .		9.853,18	
d) pozostałość w innych K. K. O. .			
e) bony inwestycyjne			27.605,14
2. Kupony			
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe 1)			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe		14.280,00	
c) listy zastawne i obligacje . .			
d) obligacje Związków Komunalnych .			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych .		12:753,00	27.033,00
5. Banki i K. K. O. „Loro“ . . .			344,50
6. Banki i K. K. O. „Nostro“ . . .			
7. Weksle zdyskontowane (14 kont) . .			91.145,00
8. Pożyczki wekslowe (1122 kont) . .			245.809,40
9. Weksle protestowane			
a) pochodzące z dysk. i poż. wekslowych (152 kont)		93.526,00	
b) pochodzące z in. kredytów (1 kont)		13.000.00	106 526,00
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu:			
a) zabezp. papierami wart. (.... kont)			
b) zabezpieczone hipoteką (.... kont) .			
c) zabezp. innemi wartościami (4 kont)		71.796,88	71 796,88
11. Pożyczki terminowe na zastaw:			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędności (3 kont) . .		723,00	
b) innych wartości* (.... kont) . .			
c) pożyczki zakładu zastawn. (.... kont)			723,00
12. Pożyczki na skrypty dłużne . . .			
13. Pożyczki hipoteczne* (.... kont) . .			
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdz. przez Komitet Konwersyjny Banku Akceptac. (114 kont)			203.878,63
15. Odsetki zaległe			5.633,39
16. Nieruchomości			
17. Ruchomości			3 504,25
18. Różne			11.680,71
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			4.959,40
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy . . .			
Razem. .			800.639,30
21. Depozyty			66.189,54
22. Udzielone gwarancje			86.304 00
23. Inkaso			51 810 25
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego .			193.965,00
25. Pokrycie Funduszu Emerytalnego .			
Ogółem. .			1.198 908 09

Stan bierny.

	W tem w wal. obcych zł.	Zł.	Zł.
1. Kapitał zakładowy		101.605,30	
2. Fundusz zasobowy		29,612,00	
3. Fundusze specjalne:			
a)			
b)			131.217.30
4. Fundusz wyrównawczy			
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości .			
6. Wkłady oszczędnościowe instytucyj państwowych, samorządowych i innych prawno publicznych			
a) bezterminowe (13 kont) . . .		2.198,69	
b) terminowe (5 kont)		35.909,38	38.108,07
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno - prywatnych			
a) bezterminowe (1695 kont) . . .		99.547,39	
b) terminowe do 3 miesięcy (67 kont)		102.178,80	
c) terminowe ponad 3 - miesiące i warunkowe (.... kont)			201.726,19
8. Rachunki bieżące *) (czekowe, przekazowe i t. p.)			
a) instytucyj państw., samorząd. i innych prawno-publ. (1 kont) . .		5.273,18	
b) osób fizycznych i prawno - prywatnych (10 kont)		2.939,00	8.212,18
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			7,62
10. Zobowiązania inkasowe			1.988,17
11. Redyskonto weksli:			
a) w Banku Polskim		1.520 00	
b) w Bankach Państwowych . . .		65 098,50	
c) w Bankach Komunalnych i K. K. O.		116.545,00	
d) w innych instytucjach kredytowych.			183.163,50
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac. .			171.449,00
13. Zastaw papierów wartościowych .			5.580,00
14. Kredyty udzielone Kasie:			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe . . .		47.185,40	
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.			
d) przez inne instytucje . . .			47.185,40
15. Banki i K. K. O. „Loro“ . . .			
16. Banki i K. K. O. „Nostro“ . . .			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne . . .			
19. Różne			6.455,93
20. Sumy przechodnie (rozlicz. międzyokr).			4.672,38
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy . . .		873,56	873,56
Razem. .			800.639,30
22. Różni za depozyty			66 189,54
23. Zobow. z tytułu udzielonych gwarancyj.			86 304,00
24. Różni za inkaso			51.810 25
25. Bank Akceptacyjny			193.965,00
26. Fundusz Emerytalny			
Ogółem. .			1 198.908 09

1) W tem papiery wartościowe Funduszu zasobowego zł. 3680.—.

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1935 ROK.

Straty.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki wypłacone i dopisane:		
a) od wkładów oszczędnościowych . .	13.004,15	
b) od rachunków bieżących . .	396,14	
c) od redyskonta weksli	20.902,26	
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie	2.039,86	
e) różne inne	877 70	37.220,11
2. Prowizje wypłacone		55,45
3. Koszty administracyjne:		
a) wydatki osobowe	18.192 50	
b) świadczenia socjalne	1.364.38	
c) wydatki rzeczowe	9.176,51	28.733.39
4. Podatki i opłaty skarbowe . . .		339,57
5. Amortyzacja:		
a) nieruchomości		
b) ruchomości	391,50	391,50
6. Odpisy na dłużnikach		1.803,85
7. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartościowych		
9. Różne		
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego.		
11 Nadwyżka		873,56
Razem. .		69.418,43

Zyski.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki wypłacone i dopisane:		
a) od weksli	38.938,20	
b) od rachunków bieżących . . .	6.479,55	
c) od pożyczek terminowych na zastaw .		
d) od pożyczek na skrypty dłużne . .		
e) od pożyczek i wierzytelności hipoteczn.		
f) od papierów wartościowych . . .	825,50	
g) od K. K. O. i Banków . . .	909,31	
h) różne inne	16 731,72	63.884 28
2. Prowizje pobrane		5.533,15
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.		
5. Dochód netto z nieruchomości . . .		
6. Odzyskane straty		
7. Opłaty na koszty administracji . .		
8. Różne dochody		
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych		
10. Strata		
Razem. .		69.417,43

Zarząd:
(—) A. Rosse
(—) W. Kempa
Za buchaltera: (—) E. Kubacka

Komisja Rewizyjna:
Przewodniczący: (—) F. Wawer
Członkowie: (—) M. Olszewski
(—) Janowski
(—) J. Zgliński
(—) Antoni Dziubiński

BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 1935 r. KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI POWIATU NIESZAWSKIEGO W ALEKSANDROWIE-KUJ. łącznie z Oddz. w Ciechocinku.

Stan czynny.

	W tem w wal. obcych Zł.	Zł.	Zł.
1. Kasa i sumy do dyspozycji:			
a) gotowizna		13 224,79	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		2.281,16	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych		525,56	
d) pozostałość w innych K. K. O.		5.035,00	
e) bony inwestyc. Zastęp. Banku Polsk.		365.34	21 431,85
2. Kupony			
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe		29.961,50	
c) listy zastawne i obligacje			
d) obligacje Związków Komunalnych			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych		13.211 00	43.172,50
5. Banki i K. K. O. „Loro“			
6. Banki i K. K. O. „Nostro“			
7. Weksle zdyskontowane (19 kont)			16.722.20
8. Pożyczki wekslowe (416 kont)			131.041,80
9. Weksle protestowane			
a) poch. z dysk. i poż. weksl. (72 kont)		40.485,48	
b) pochodzące z innych kredytów			40.485,48
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu:			
a) zabezpieczone papierami wartośsiow.			
b) zabezpieczone hipoteką (2 kont)		3.019.08	
c) zabezp. innemi wartościami (47 k.)		75.923,59	78.942,67
11. Pożyczki terminowe na zastaw:			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędności (23 kont)		11.878,50	
b) innych wartości* (.... kont)			
c) pożyczki zakładu zastawniczego			
12. Pożyczki na skrypty dłużne (8 kont)			11 878,50
13. Pożyczki hipoteczne			54 917,86
14. Należności z tytułu układu Konwers. zatwierdz. przez Kom. Konwers. Banku Akceptacyjnego (93 kont)			204.786,77
15. Odsetki zaległe			
16. Nieruchomości			15.000,00
17. Ruchomości			7.249,32
18. Różne			68.161,56
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			234,51
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			77.251,45
Razem.			771.276.47
21. Depozyty			56 347 00
22. Udzielone gwarancje			96 682 73
23. Inkaso			28 950 81
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego			70.395,00
25. Pokrycie Funduszu Emerytalnego			
Ogółem.			1.023.652,01

Stan bierny.

	W tem w wal. obcych Zł.	Zł.	Zł.
1. Kapitał zakładowy			50.000,00
2. Fundusz zasobowy			8.443,02
3. Fundusze specjalne:			
a)			
b)			
4. Fundusz wyrównawczy			
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości			
6. Wkłady oszczędnościowe instytucyj państwowych, samorządowych i innych prawno - publicznych			
a) bezterminowe (11 kont)		28.059,70	
terminowe (10 kont)		127.893.46	155,953,16
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno - prywatnych:			
a) bezterminowe (1677 kont)		112.900:55	
b) terminowe do 3 miesięcy (18 kont)		24 779 69	
c) terminowe ponad 3 miesiące i warunkowe (24 kont)		46.908,36	184,588,60
8. Rachunki bież. (czekowe, przek. it.p.)			
a) inst. państw. samorz. i inne praw.-publ. (19 kont)		23.313.55	
b) osób fizyczn. i prawno-pryw. (85 k.)		47.893.53	71.207,08
9. Salda kredytowe rachunków otw. kred.			3.526,74
10. Zobowiązania inkasowe			
11. Redyskonto weksli:			
a) w Banku Polskim		12.405,00	
b) w Bankach państwowych		6.345,00	
c) w Bankach Komunalnych i K. K. O.		33.096,00	
d) w innych instytucjach kredytowych.			51.846,00
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac.			70 395,00
13. Zastaw papierów wartościowych			
14. Kredyty udzielone Kasie:			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe			
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.		32.911.85	
d) przez inne instytucje		122.025,91	154.937,76
15. Banki i K. K. O. „Loro“			
16. Banki i K. K. O. „Nostro“			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne			13.397,15
19. Różne			2.295,50
20. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe) i odsetki n/rok nast.			4.686,56
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			
Razem.			771.276,47
22. Różni za depozyty			56.347,00
23. Zobow. z tyt. udzielonych gwarancyj.			96,682,73
24. Różni za inkaso			28.950.81
25. Bank Akceptacyjny			70.395,00
26. Fundusz Emerytalny			
Ogółem.			1.023.652,01

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1935 R.

Straty.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki wypłacone i dopisane		
a) od wkładów oszczędnościowych	19.890,72	
b) od rachunków bieżących	1.504.56	
c) od redyskonta weksli	8.157,07	
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie	88,04	
e) różne inne		29.640 39
2. Prowizje wypłacone		698,20
3. Koszty administracyjne		
a) wydatki osobowe	20.279,94	
b) świadczenia socjalne	4.900,30	
c) wydatki rzeczowe	12.463.13	37.643,47
4. Podatki i opłaty skarbowe		278,17
5. Amortyzacja:		
a) nieruchomości		
b) ruchomości		492 74
6. Odpisy na dłużnikach		53.081,12
7. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		3,00
8. Różnice kursowe na papierach wartościowych		
9. Różne. Straty n/sprzedaży nieruchom. i przeszacowanie nieruch.		20.600,00
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego.		
11. Nadwyżka		
Razem.		42.436,99

Zyski.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki pobrane i dopisane		
a) od weksli	17.341 63	
b) od rachunków bieżących	7.742,75	
c) od pożyczek terminowych na zastaw	419,24	
d) od pożyczek na skrypty dłużne	4.509.61	
e) od pożyczek i wierzytelności hipoteczn.	1.802,70	
f) od papierów wartościowych	2.630,49	
g) od K. K. O. i Banków	596,70	
h) różne inne	9 009.67	44.052,79
2. Prowizje pobrane		7.598,37
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartościowych		
5. Dochód netto z nieruchomości		
6. Odzyskane straty		5.180,76
7. Opłaty na koszty administracji		8.276,62
8. Różne dochody		77 00
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych		
10. Strata		77.251.45
Razem.		142.436,99

Komisja Rewizyjna:
(—) Wojciech Pecarz
(—) Bojerski Zygmunt
(—) Kozłowski Antoni

Dyrekcja Kasy:
(—) Morat Władysław — Dyrektor Zarządzający
(—) Szymkowski Wacław — Zastępca Dyrektora — buchalter
(—) Kamiński Jan — Członek Dyrekcji

Drukarnia Samorządowego Instytutu Wydawniczego, Warszawa, ulica Miodowa Nr. 6.